

Nota

Zwevegem Avelgemstraat

Verslag van Resultaten

Titel

Nota Zwevegem Avelgemstraat: Verslag van Resultaten

Auteurs

Charlotte Verhaeghe
met bijdragen van: Mike Creutz, Niels Janssens, Yves Perdaen en Ron Bakx

Erkende archeoloog

Charlotte Verhaeghe (2018/00202)

BAAC-Projectnummer

2019-0011

ID-nummer bekrachtigde archeologienota

ID5923

Plaats en datum

Gent, 15 februari 2019

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1045

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Inleiding.....	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Aanleiding	5
1.1.3	Fasering.....	5
1.1.4	Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. PvM ANota	5
2	Proefsleuvenonderzoek	6
2.1	Beschrijvend gedeelte	6
2.1.1	Administratieve gegevens	6
2.1.2	Onderzoeksopdracht	6
2.2	Werkwijze en strategie van het vooronderzoek	8
2.2.1	Methoden en technieken.....	8
2.2.2	Organisatie van het vooronderzoek	10
2.2.3	Afwijkingen uitvoer onderzoek.....	11
2.2.4	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	11
2.3	Assessmentrapport Proefsleuvenonderzoek.....	13
2.3.1	Assessment landschap en bodem	13
2.3.2	Assessment sporen en structuren.....	16
2.3.3	Assessment vondsten	41
2.3.4	Assessment stalen	43
2.3.5	Conservatieassessment	43
2.4	Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek	45
2.4.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	45
2.4.2	De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader.....	46
2.4.3	Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek	46
2.4.4	Waardering archeologische vindplaatsen	47
2.4.5	Onderzoeksvragen: Antwoorden	49
2.5	Besluit	53
2.5.1	Potentieel op kennisvermeerdering	53
2.5.2	Volledigheid vooronderzoek	53
3	Samenvatting.....	55
4	Bijlagen	56
4.1	Dagrapporten	56
4.2	Sporenlijst	56
4.3	Vondstenlijst.....	56
4.4	Fotolijst	56
4.5	Tekeningenlijst.....	56
4.6	Assessmenttabel	56

5	Lijsten.....	57
5.1	Figurenlijst.....	57
5.2	Tabellenlijst	57
5.3	Plannenlijst.....	57
6	Bibliografie	59

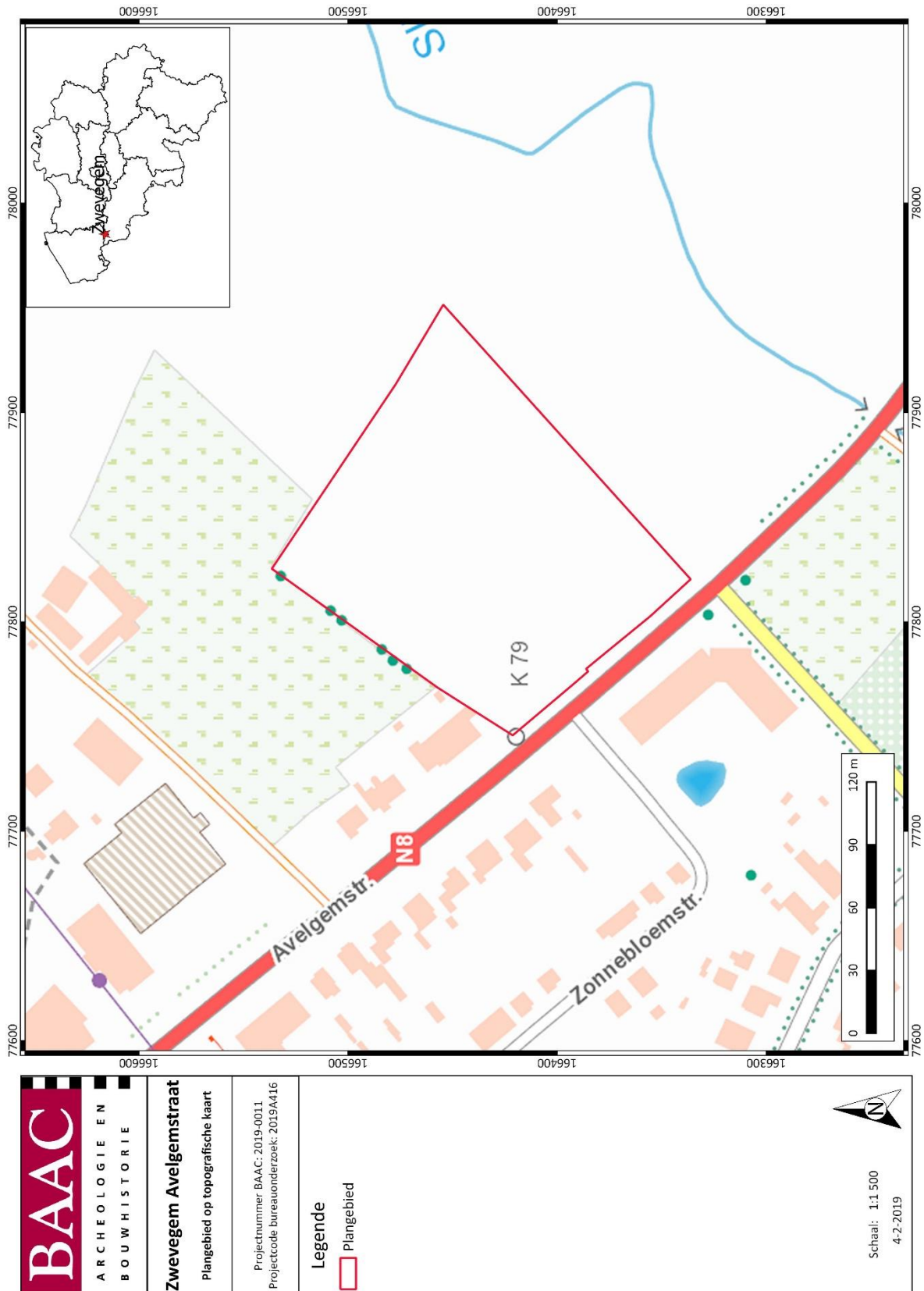
1 Inleiding

1.1 Beschrijvend gedeelte

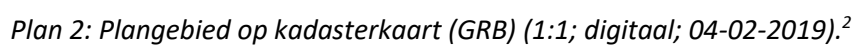
1.1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Zwevegem Avelgemstraat		
Ligging	Avelgemstraat, deelgemeente Zwevegem, gemeente Zwevegem, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Zwevegem, Afdeling 1, Sectie B, Perceelnummer 235F.		
Coördinaten	Noord:	x: 77831.0	y: 166531.0
	Oost:	x: 77936.9	y: 166446.7
	Zuid:	x: 77829.9	y: 166351.9
	West:	x: 77731.2	y: 16648.3
Projectcode BAAC Vlaanderen	2019-0011		
Projectcode Agentschap Onroerend Erfgoed	2019A416		
ID bekrachtigde archeologienota	ID5923		

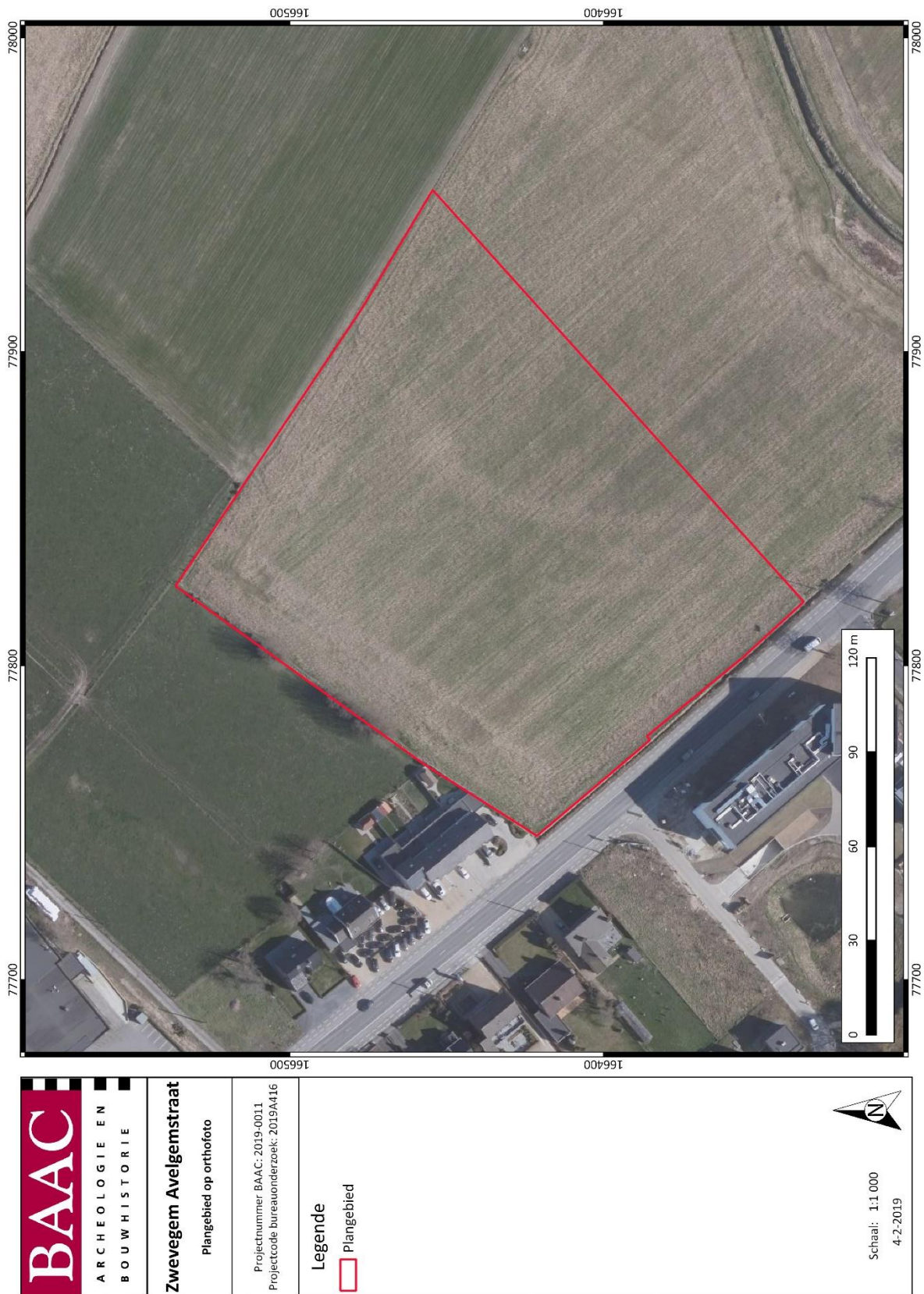
Plan 1: Plangebied op topografische kaart (1:10.000; digitaal, 04-02-2019).¹

¹ AGIV 2018f.

² AGIV 2018a.

Figuur 1: Plangebied met gekende verstoringen op de orthofoto (1:1; digitaal; 04-02-2019).³

³ AGIV 2018d.

1.1.2 Aanleiding

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota “Archeologienota Zwevegem Avelgemstraat” (ID5923). Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvat een bureauonderzoek en een landschappelijk booronderzoek. Dit onderzoek werd in december 2017 uitgevoerd door BAAC Vlaanderen en verwerkt in de archeologienota “Archeologienota Zwevegem Avelgemstraat, Verslag van Resultaten”. De synthese van het onderzoek luidt als volgt:

‘Het bureauonderzoek toonde aan dat het plangebied waardevolle archeologische resten kan bevatten, waarbij het vermoedelijk vooral zou gaan om grondsporen vanaf het nolithicum/bronstijd. De sporen en vondsten uit die perioden zouden een grotere kenniswinst voor de omgeving opleveren.

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft enerzijds aangetoond dat de bodemopbouw binnen het plangebied uit een A-C-profiel bestaat waarbij de steentijdverwachting zeer laag wordt ingeschat. Vuursteenconcentraties en steentijdvindplaatsen zijn door verploeging en erosie dermate aangetast dat deze zich niet langer in situ bevinden binnen de grenzen van het plangebied. Anderzijds heeft het bodemonderzoek aangetoond dat de bodem binnen het plangebied onvoldoende is afgetopt om dieper ingegraven grondsporen volledig te verstoren. Hierdoor kunnen grondsporen van vindplaatsen vanaf de periodes neolithicum/bronstijd verwacht worden.’⁴

1.1.3 Fasering

N.v.t.

1.1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. PvM ANota

N.v.t.

---

⁴ DE WITTE & KREKELBERGH 2017c.

2 Proefsleuvenonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Proefsleuvenonderzoek	Projectcode	2019-0011
	Veldwerkleider	Charlotte Verhaeghe (archeoloog)
	Erkende archeoloog	Charlotte Verhaeghe (Erkenningsnummer: 2018/00202)
	Betrokken actoren	Charlotte Verhaeghe (veldwerkleider, archeoloog)
		Jeroen Vanden Borre (archeoloog)
		Ron Bakx (archeoloog)
		Kim Fredrick (archeoloog)
	Betrokken derden	Adonis Wardeh (archeoloog)
		Mike Creutz (aardkundige)

2.1.2 Onderzoeksopdracht

Een proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek de aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota.

Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de archeologienota een advies voor een vervolgetraject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein.

Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied onderzocht wordt. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10%-15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek niet werd gehaald. Er wordt na het landschappelijk bodemonderzoek dan ook overgegaan tot verder vooronderzoek, al dan niet met ingreep in de bodem, om de onderzoeksdoelstellingen alsnog te halen. Bij het proefsleuvenonderzoek moeten minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:⁵

Bodem en paleolandschap

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Zijn er tekenen van erosie? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Wat is de impact hiervan op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?

⁵ Onderzoeksvragen overgenomen uit DE WITTE & KREKELBERGH 2017b.

- Waardoor kan het eventueel ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Welke bodemhorizonten worden in de profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Vertegenwoordigen deze horizonten eventueel relevante archeologische niveaus?
- Kan er een hypothese vooropgesteld worden omtrent de datering van deze pakketten?
- Welke bodemtypes zijn binnen de grenzen van het plangebied aanwezig en wat is hun laterale variabiliteit?
- Hoe verloopt de evolutie van de bodemprofielen overheen de toposequentie van zuid naar noord?

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

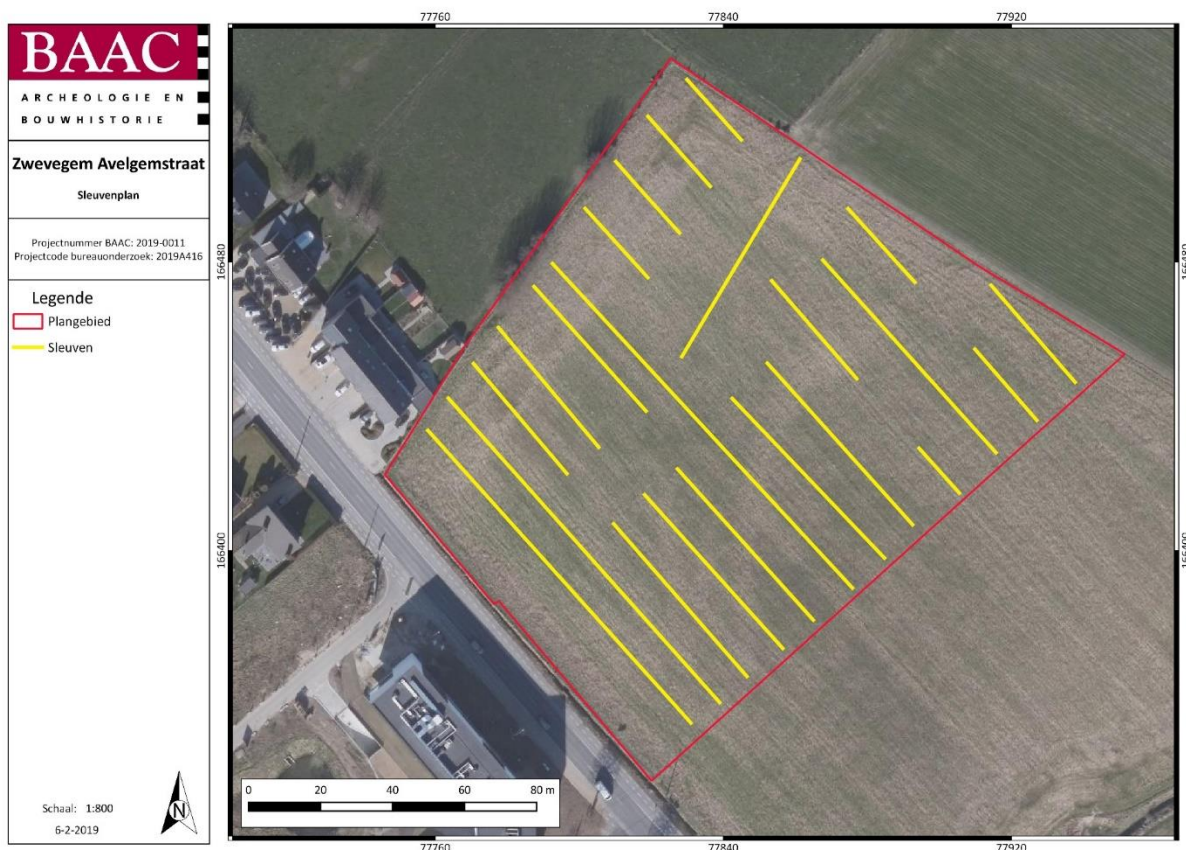
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek

2.2.1 Methoden en technieken

Voor de *algemene bepalingen* en specifieke methode van het onderzoek wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk⁶ en het PvM bij ANota ID5923.⁷

Plan 3: voorstel inplanting proefsleuven zoals in PvM ANota ID5923 (1:1; digitaal; 06-02-2019).⁸

⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017.

⁷ DE WITTE & KREKELBERGH 2017c

⁸ AGIV 2018c.

Figuur 2: Foto's van het terrein tijdens het onderzoek.

2.2.2 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd op 28, 29 en 31 januari 2019 onder leiding van erkende archeoloog Charlotte Verhaeghe. Mike Creutz was aanwezig op het onderzoek voor de bodeminterpretatie. Verder werd het veldwerk uitgevoerd door archeologen Jeroen Vanden Borre, Ron Bakx, Kim Fredrick en Adonis Wardeh.

De sleuven zijn aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 21 ton met een gladde graafbak met een breedte van 1,8 m. Van alle sleuven werden overzichtsfoto's gemaakt. De sleuven en sporen werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Met een GIS-omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

Deze omvatten ca. 2.543 m², goed voor 12,4% onderzocht terrein. Daarnaast werd nog eens 594 m² kijkvensters aangelegd, goed voor nog eens 2,8% onderzocht terrein. In totaal is dus 15.2% van het terrein onderzocht (zie Plan 4).

Figuur 3: foto's methodiek.

2.2.3 Afwijkingen uitvoer onderzoek

Afwijkingen t.a.v. de CGP

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de opgestelde methode en strategie en conform de Code van Goede Praktijk.

Afwijkingen t.a.v. het PvM ANota ID5923

Alle sleuven zijn aangelegd zoals voorgesteld in de specifieke methodologie van het programma van maatregelen van de archeologienota Zwevegem Avelgemstraat (zie Plan 4).⁹

2.2.4 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Er is geen beroep gedaan op externe specialisten.

⁹ DE WITTE & KREKELBERGH 2017b.

Plan 4: Aangelegde proefsleuven en kijkvensters op GRB (1:1; digitaal; 04-02-2019).¹⁰

¹⁰ AGIV 2018e.

2.3 Assessmentrapport Proefsleuvenonderzoek

2.3.1 Assessment landschap en bodem

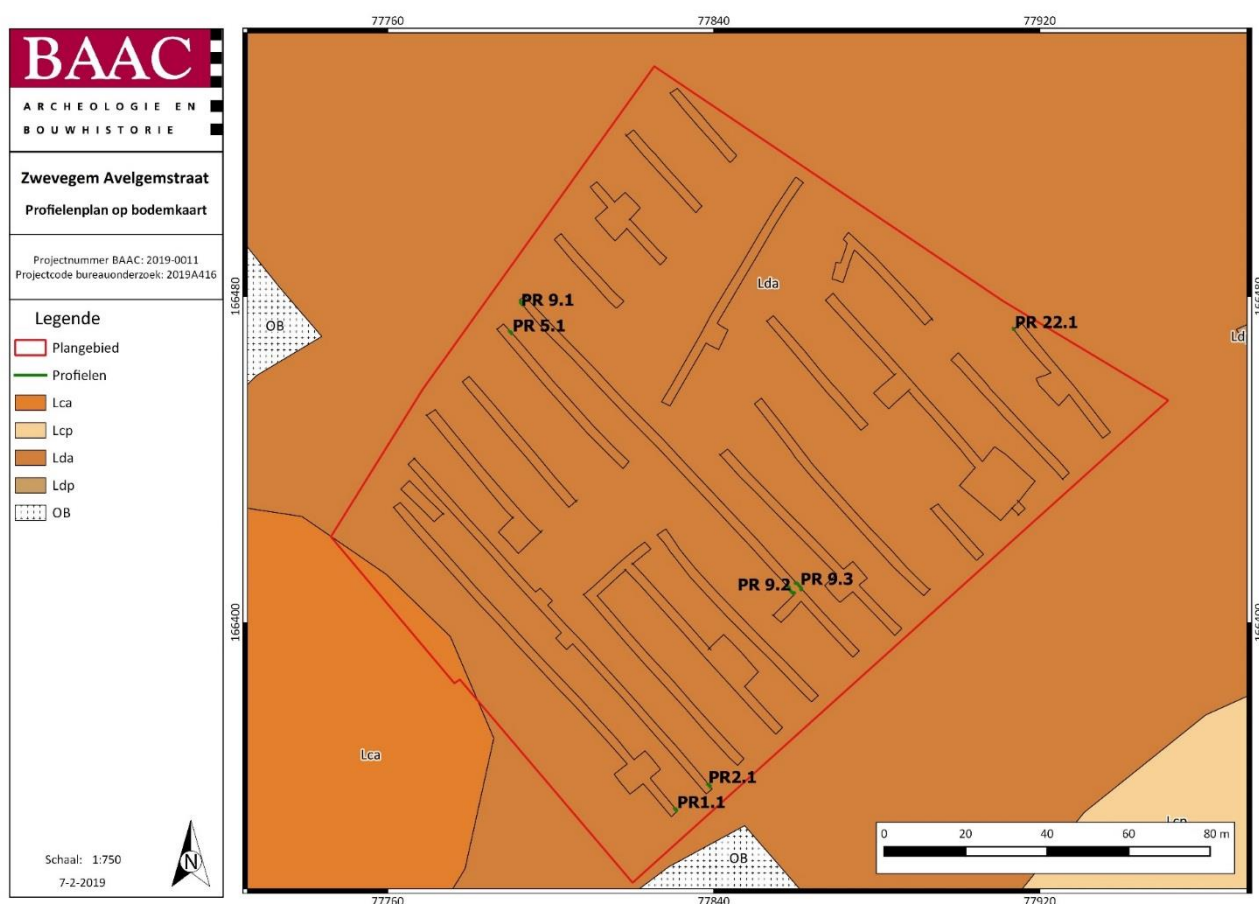
2.3.1.1 Landschappelijke en aardkundige situering

Zie paragraaf 1.3.1 Landschappelijk kader in *archeologienota Zwevegem Avelgemstraat*.¹¹

2.3.1.2 Bodem en paleolandschap: beschrijving en analyse referentieprofielen

Algemeen

Tijdens het bureauonderzoek is ook een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Zie hiervoor hoofdstuk 2 in *archeologienota Zwevegem Avelgemstraat*.¹² Op het terrein zijn daarnaast ook een aantal profielen aangelegd, waarvan twee (profielen 1.1 en 5.1) als referentieprofielen werden beschreven. Profiel 1.1 lag op een hoger deel van het terrein, terwijl profiel 5.1 op een lager deel van het terrein lag. Deze profielen waren representatief voor de gehele bodemopbouw van het plangebied (zie Plan 5).

Plan 5: Overzichtsplan van alle profielputten en de variatie in aardkundige opbouw (1:1; digitaal; 07-02-2019).

¹¹ DE WITTE & KREKELBERGH 2017c.

¹² DE WITTE & KREKELBERGH 2017c.

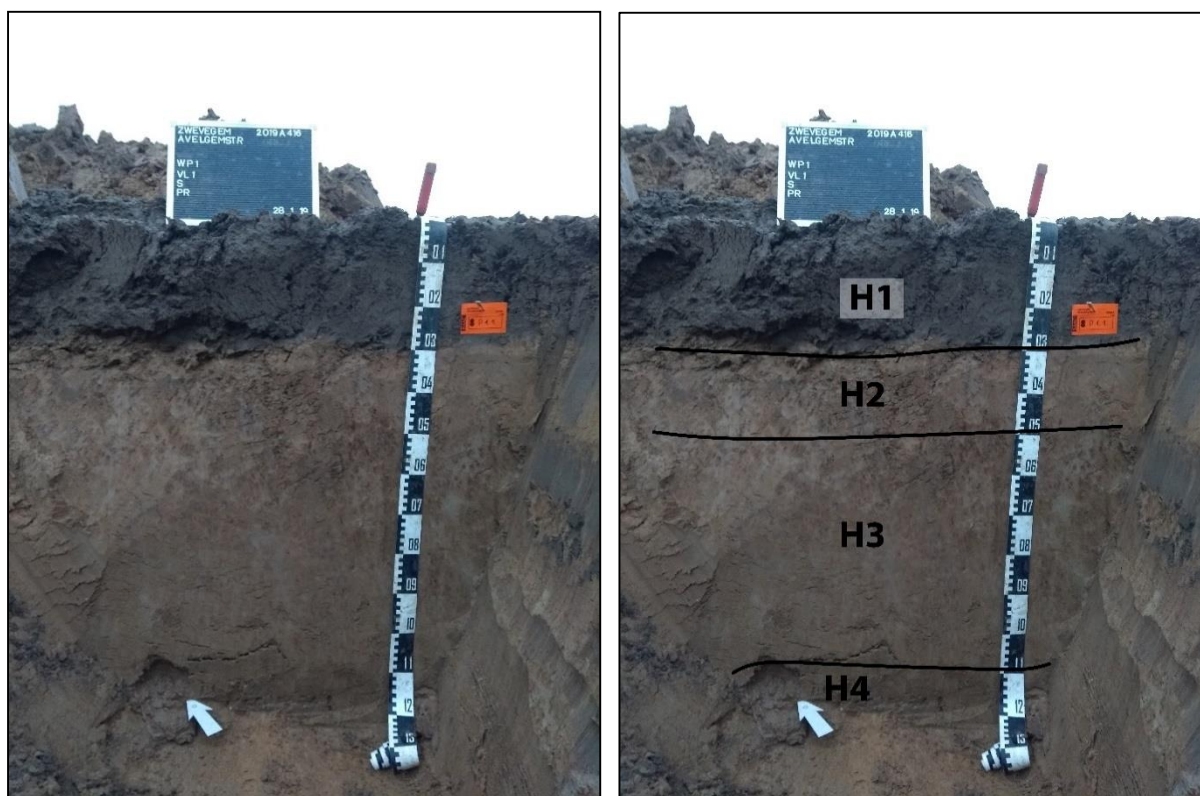
Beschrijving bodemprofielen

Referentieprofiel 1.1 (Tabel 1, Figuur 4), gelegen in de zuidelijke hoek van het plangebied, vertoonde vier bodemhorizonten. De top werd gekenmerkt door een donkergrijze-donkerbruine ploeglaag (Ap-horizont) van 30 cm dik, bestaande uit matig humeus en zwak kalkhoudend zandleem met enkele wortelresten. Deze toplaag was volledig verzadigd van water. Hieronder werd onmiddellijk de oranjegrijze moederbodem waargenomen, gescheiden met bovenliggend pakket door een scherpe grens. Het moedermateriaal was lithologisch heterogeen en varieerde tussen lichte zandleem, zandleem en leem, maar werd duidelijk zandiger naar de onderzijde van het profiel toe. Vanaf 110 cm beneden maaiveld werden enkele grindstukken aangetroffen. Tussen 30 en 110 cm werden sporen van oxidatie en reductie waargenomen in de vorm van ijzer- en mangaanvlekken. De moederbodem was volledig ontkalkt.

Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-30	Ap	L (Z3, SMK)	DGRDBR, H2, WO1, V, O, APO2, CA2
H2	30-50	Cg1	A	LORLGR, FM1, SA/R, O, CA1, V
H3	50-110	Cg2	L (Z3, SMK)	LORLGR, FM1, GE/R, OR, CA1, V
H4	110-120	C	P (Z3, SMK)	LBR, DU/R, G2, CA1, N, OR

Opmerking: GWT op 110 cm

Tabel 1: Werkput 1 Profiel 1.

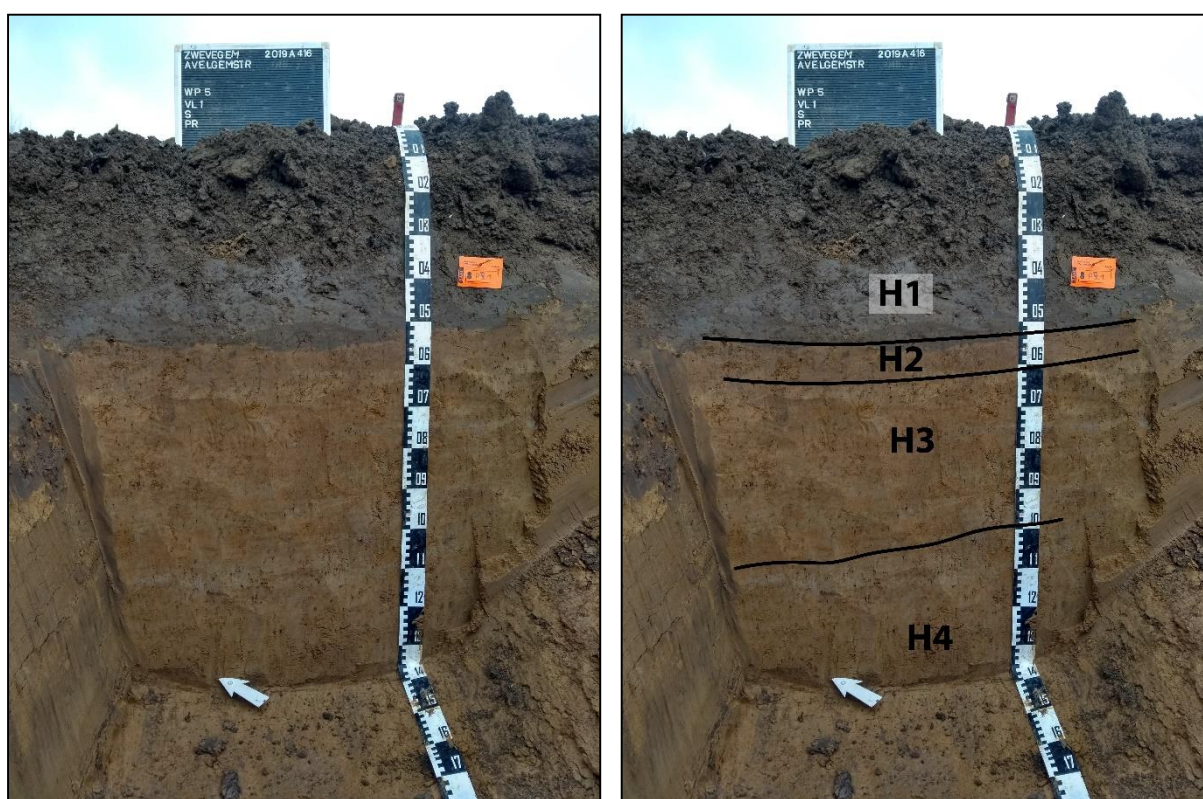
Figuur 4: Referentieprofiel 1.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).

Referentieprofiel 5.1 (Tabel 2, Figuur 5), gelegen in het noordwesten van het plangebied, vertoonde vier bodemhorizonten en een grotendeels gelijkaardige bodemopbouw als referentieprofiel 1.1. Het verschil met profiel 1.1 is de aanwezigheid van een dunne BC-horizont onder de ploeglaag, bestaande uit matig fijn bruin zandleem. Deze BC-horizont duidt op een zekere mate van bodemvorming (inspoeling van lutum en sesquioxiden), maar waarvan de top vermoedelijk reeds verdwenen is. Hieronder werd opnieuw de lithologisch heterogene moederbodem waargenomen, met aanwezigheid van ijzer- en mangaanvlekken.

Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-50	Ap	L (Z3, SMK)	H2, DGRDBR, WO1, V, O, APO2, CA2
H2	50-60	BC	L (Z3, SMK)	BR, SA/R, O, CA1, V
H3	60-100	Cg1	L (Z3, SMK)	LORLGR, FM1, SA/R, O, CA1, V
H4	100-140	Cg2	P (Z3, SMK)	LORLGR, FM1, GE/R, OR, CA1, V
Opmerking: GWT niet bereikt				

Tabel 2: Werkput 5 Profiel 1.

Figuur 5: Referentieprofiel 5.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).

Interpretatie Referentieprofielen

Uit de bodemprofielen bleek dat er in het algemeen twee types bodems aanwezig waren. De bodem op het hoger gelegen gedeelte werd aan de top gekenmerkt door een 30 tot 50 cm dikke ploeglaag (Ap-horizont). Hieronder en gescheiden door een scherpe grens werd meestal onmiddellijk de moederbodem aangetroffen. Op het lager gelegen gedeelte van het terrein was nog een Bw-horizont zichtbaar. Deze Bw-horizont toont een inspoeling van ijzer en lutum aan. De C-horizonten waren lithologisch vrij heterogeen, met voorkomen van zandigere en lemigere pakketten en eventueel een grindlaag. Deze pakketten wezen niet op een eenduidige afzettingsoorsprong, zij konden eolisch, fluvioperiglaciaal en/of fluvatiel zijn afgezet.

2.3.2 Assessment sporen en structuren

2.3.2.1 Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen archeologische sites aan het huidige oppervlak aangetroffen.

2.3.2.2 Stratigrafie van de site

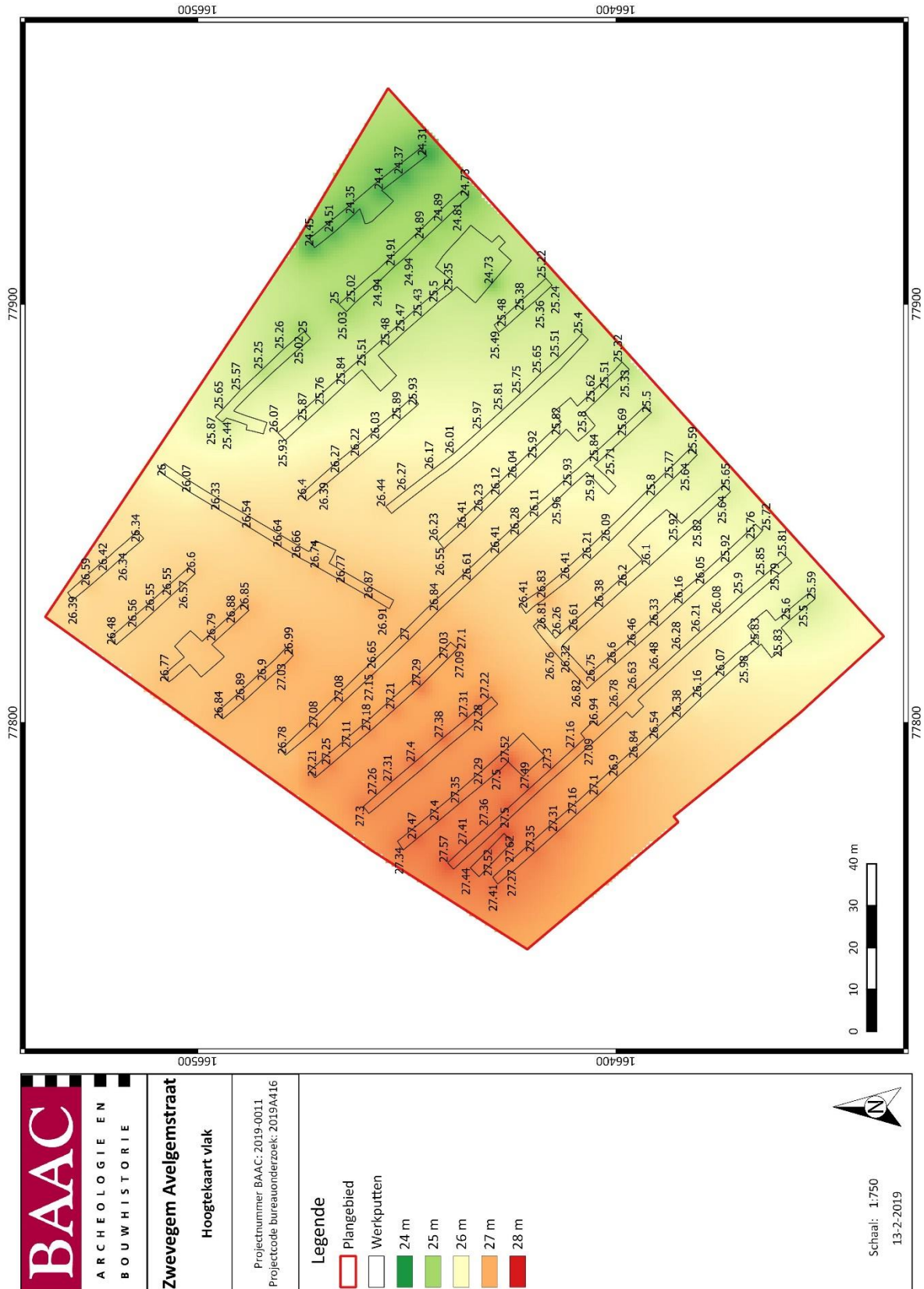
De antropogene stratigrafie van de site bestond op het hoogste gedeelte van het terrein uit slechts één relevant (leesbaar) archeologisch niveau, net onder de A-horizont. Plaatselijk werd een B-horizont voorzichtig afgegraven, waaronder het archeologisch niveau zich bevond. Daar waren er dus in principe twee vlakken. Het archeologisch leesbaar vlak was gelegen op een hoogte tussen 23,5 en 27,4 m +TAW, tussen 30 cm en 1 m onder het maaiveld, dat gemeten is tussen 24,3 en 27,5 m +TAW. Het terrein liep duidelijk af van west naar oost. Mogelijk is de bodem in op het hoogste deel in het westen (deels) afgetopt.

2.3.2.3 Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

Niet van toepassing.

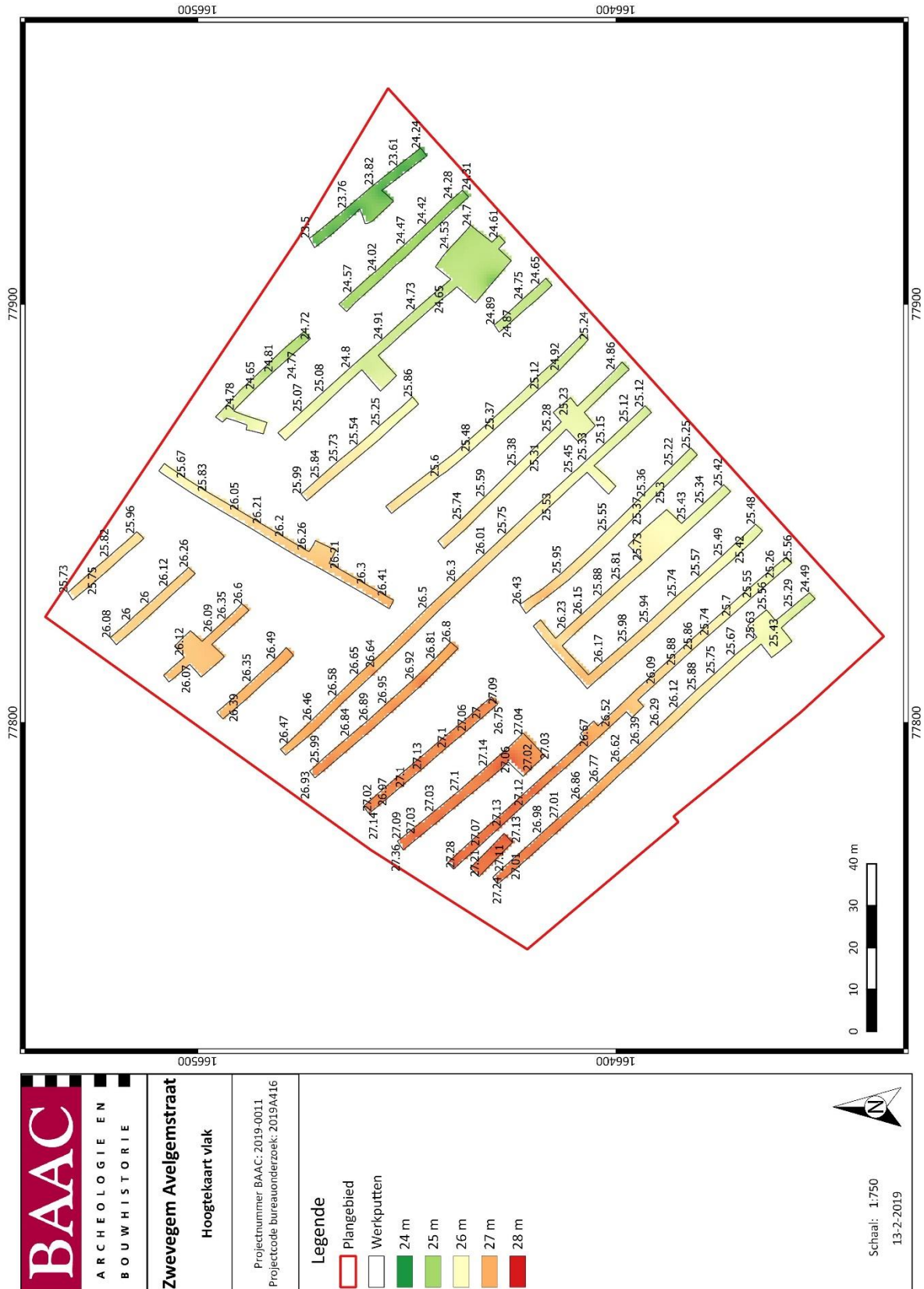
2.3.2.4 Weergave onderzoek: kaarten

Zie hieronder.

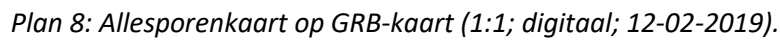

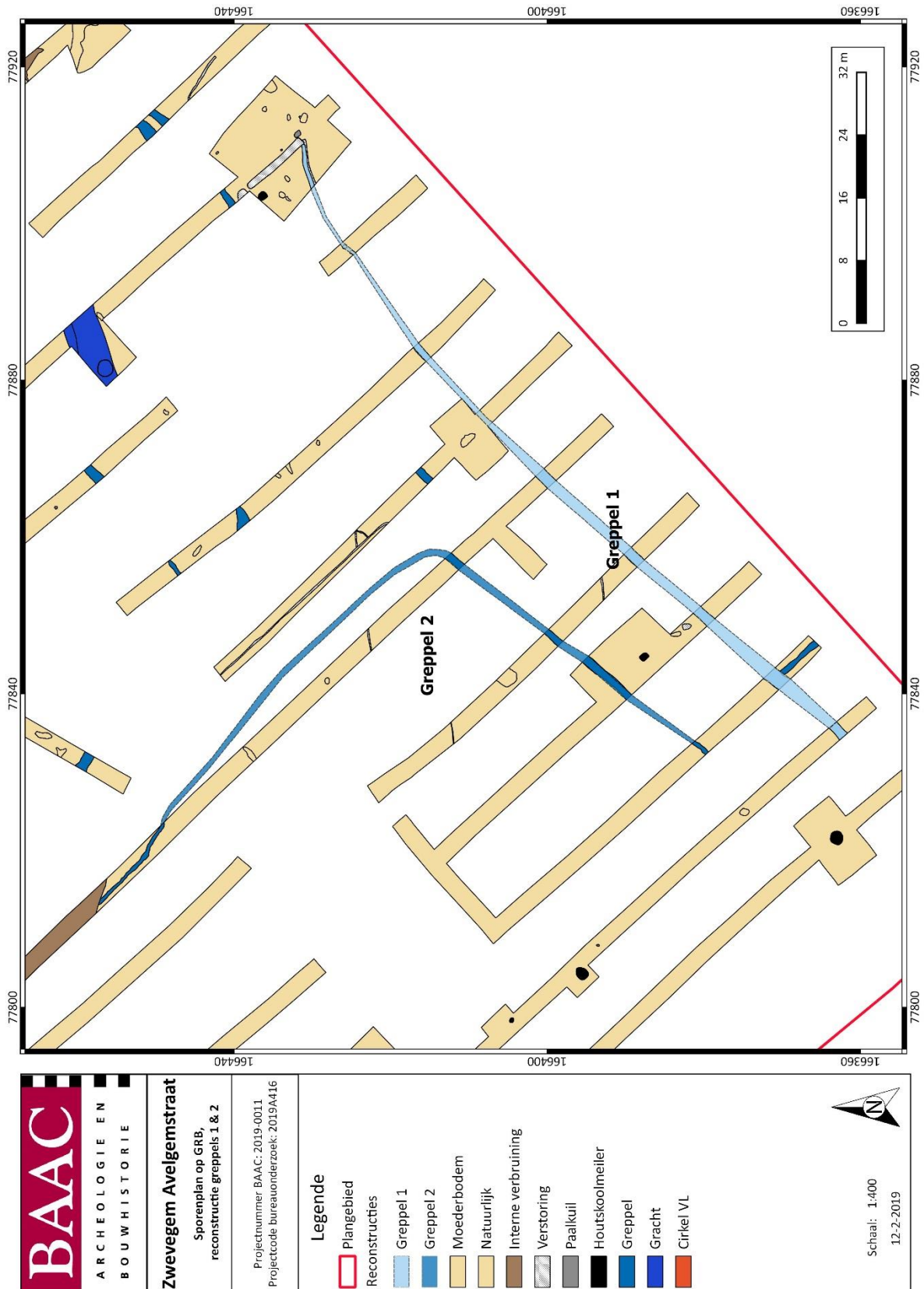
Plan 6: Maaiveldhoogtes (1:1; digitaal; 13-02-2019).

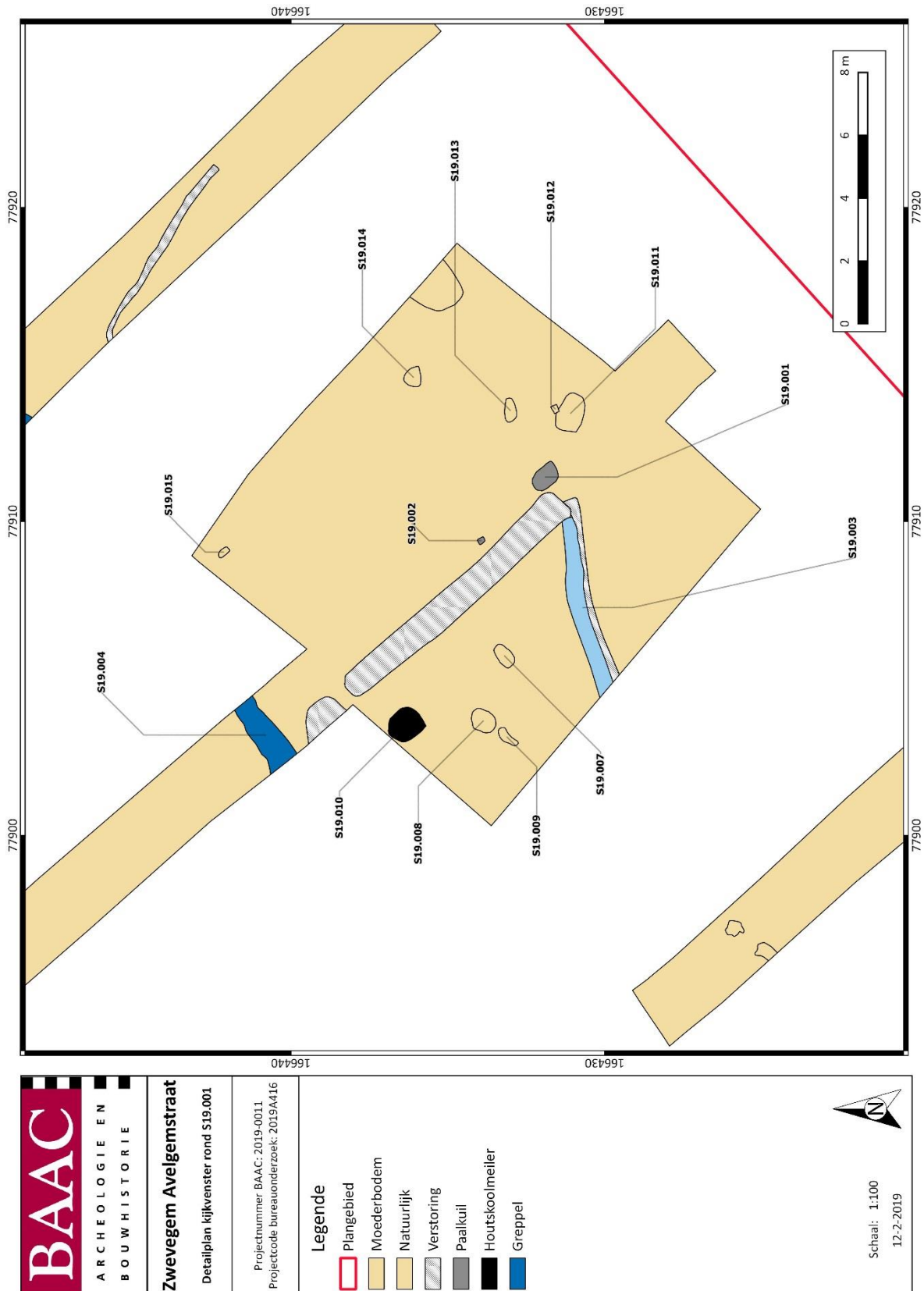

Plan 7: Vlakhoogtes (1:1; digitaal; 13-02-2019).

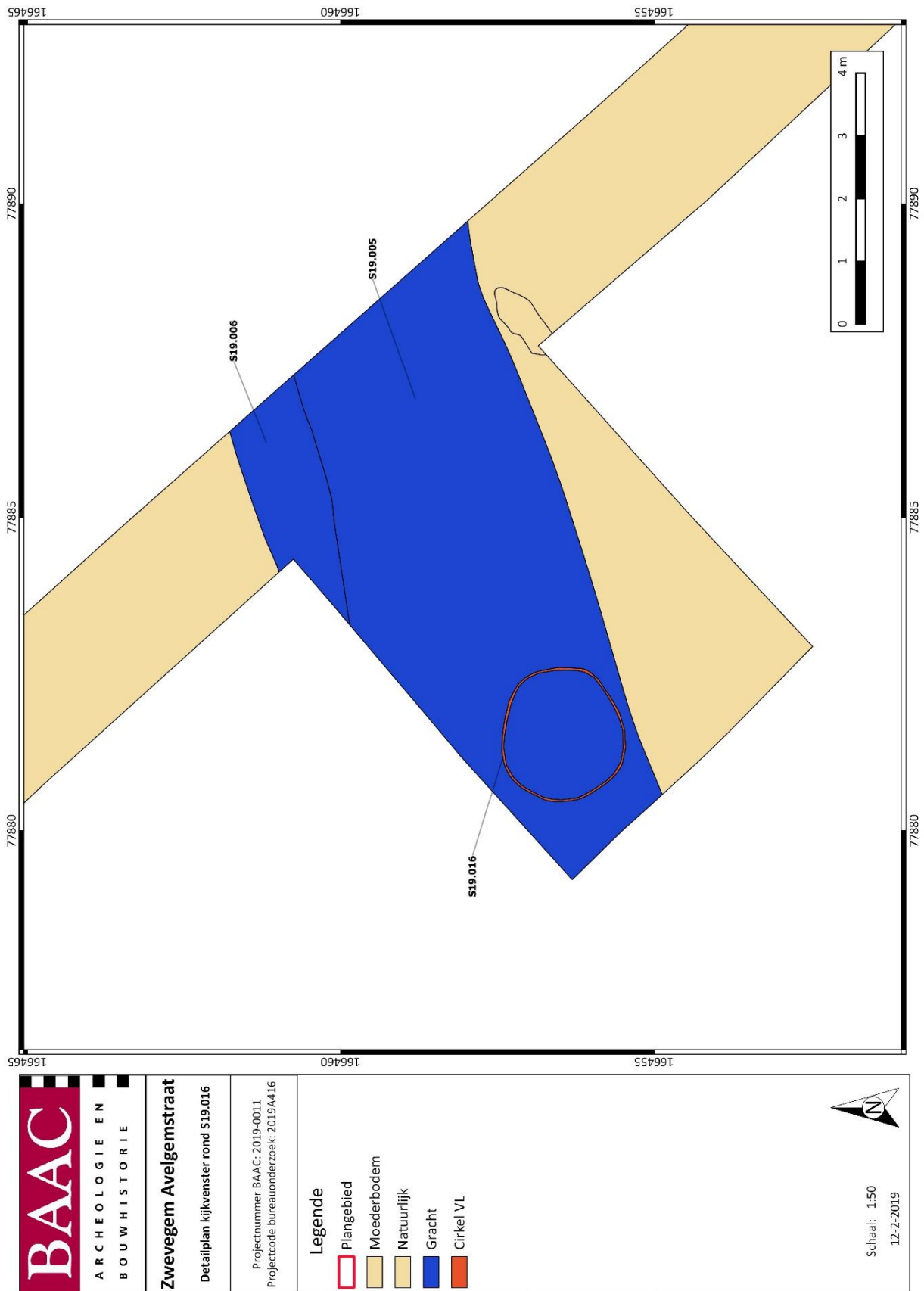

Plan 9: Allesporenkaart op GRB-kaart, met aanduiding van greppels 1 & 2 (1:10.000; digitaal; 12-02-2019).

Plan 11: Uitsnede allesporenkaart op GRB-kaart, ter hoogte van gracht S19.005/19.006 (1:1; digitaal; 12-02-2019).

2.3.2.5 Beschrijving sporenbestand

In totaal werden tijdens het proefsleuvenonderzoek 46 spoornummers uitgeschreven, verdeeld over 22 werkputten (zie paragraaf 2.3.2.4 Weergave onderzoek: kaarten). Er zijn vooral greppelsegmenten aangesneden. Daarnaast zijn ook nog een aantal houtskoolmeilers, paalkuilen, een gracht, een grote kuil en een cirkel in verbrande leem aangetroffen (zie Tabel 3). Een aantal sporen kunnen achteraf nog van natuurlijke oorsprong blijken. Zo zijn een aantal sporen gecoupeerd, die in coupe duidelijk natuurlijk waren. Sporen waarvan meteen duidelijk was dat het om natuurlijke of recente verstoring ging, werden als dusdanig ingemeten en kregen een aparte code in plaats van een spoornummer.

Bij het aanleggen van de sleuven leek het hoogste deel van het terrein in de westelijke hoek afgetopt te zijn. Het archeologisch vlak bevond het zich daar onder de 20-tal cm dikke bouwvoor. In deze zone zijn in de sleuven en in een extra tussen- en een dwarssleuf ook praktisch geen sporen aangetroffen. Meer naar het oosten werd de bouwvoor dikker, en was er plaatselijk een dikke B-horizont aanwezig. Dit als gevolg van interne verbruining. Bijgevolg was het vlak op de lager gelegen delen van het terrein in sommige zones moeilijk leesbaar. Hier zijn wel opvallend meer sporen aangetroffen (zie Plan 6 en Plan 8).

Aard spoor	Aantal spoornummers
Kuil	1
Paalkuil	4
Greppelsegmenten	22
Gracht	3
Houtskoolmeiler	7
Cirkel verbrande leem	1

Tabel 3: Overzichtstabel van aard aangetroffen sporen en totaal uitgedeelde spoornummers.

Greppels

Over het plangebied zijn in totaal 22 sporen als segmenten van greppels geïnterpreteerd. De meeste van deze greppelsegmenten lagen aan de zuidoostelijke zijde van het plangebied. Twee greppels, met deels een gelijke oriëntatie, konden over verschillende werkputten gevolgd worden (zie Plan 9). Deze zullen verder als greppel 1 en greppel 2 besproken worden. Greppel 1 werd gevormd door spoornummers S8.002, S7.002, S6.001, S9.001, S16.001 en S19.003. Greppel 2 bestond uit spoornummers S8.003, S7.003, S6.002, S9.002 en eventueel S9.003.

Greppel 1, de meest zuidelijke van deze twee greppels had een homogene lichtgrijze vulling en bevatte wat mangaan. De greppel was soms moeilijk te herkennen in het vlak (zie Figuur 6). Ter hoogte van S6001 is ze gecoupeerd. In de coupe was ze duidelijk te herkennen, en bleek ze een 70-tal cm diep ten opzichte van het aangelegde vlak (zie Figuur 7 en Figuur 8). Ter hoogte van sporen S7.002 en S6.001 is in deze greppel Romeins aardewerk aangetroffen, dat in de 2^e tot eind 3^e eeuw gedateerd kon worden (zie paragraaf 2.3.3 Assessment vondsten). De greppel leek in het oosten van het plangebied licht naar rechts af te buigen en dan te stoppen. Dit doet de vraag rijzen of misschien in dezelfde periode in deze zone bewoning aanwezig was, waardoor de greppel hier stopte of afgeleid moest worden. Er is vlakbij de plek waar de greppel leek te stoppen een duidelijke paalkuil aangetroffen (S19.001). Dit spoor wordt hieronder, onder de paragraaf over de paalkuilen, verder besproken.

Greppel 2, die deels een gelijkaardige oriëntatie had, en ten noorden van greppel 1 liep, had een heterogene lichtbruin-grijze vulling, met inclusies van mangaan en houtskool (zie Figuur 9). Er zijn geen vondsten aangetroffen in deze greppel, maar gezien deze eenzelfde oriëntatie heeft als greppel 1, kan deze mogelijk een gelijkaardige datering hebben. Greppel 2 lijkt te stoppen of af te buigen tussen

werkputten 9 en 15 (zie Plan 8). Een hypothese is dat deze hier naar links afbuigt naar het noorden toe, en daar eventueel aansluit op greppelsegment S9.003. Dit stuk greppel had namelijk eenzelfde bleke en soms onduidelijke vulling. In dat geval bakent greppel 2 een zone af waar geen vondsten aangetroffen zijn in de proefputten. Mogelijk zijn de oorspronkelijke sporen hier afgetopt, of bakent de greppel eerder een weiland af waar vee op graasde.

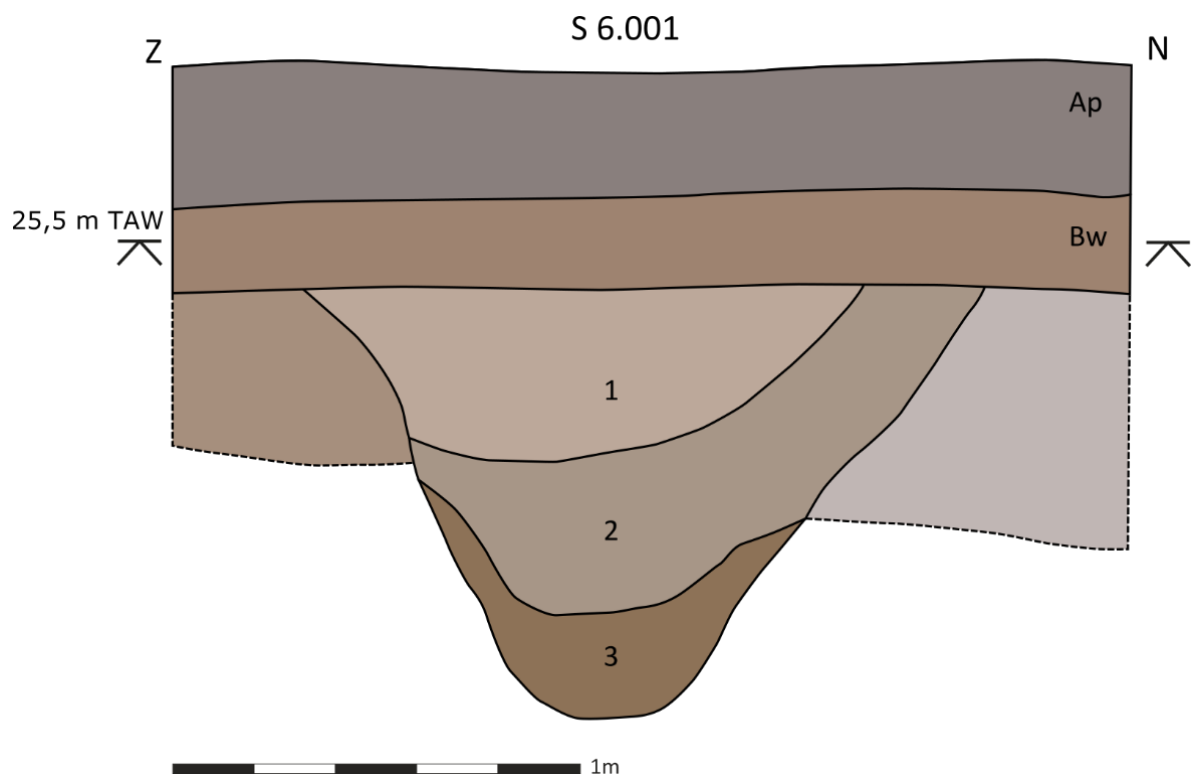
Een aantal andere greppels kunnen de hypothetische reconstructie van greppels 1 & 2 echter in het gedrang brengen. Greppel 1 zou namelijk verder kunnen lopen via greppelsegmenten S19.004, S20.002 en/of S20.001. In dat geval zou de greppel gewoon rechtdoor richting noordoosten lopen, in plaats van ter hoogte van het kijkvenster te stoppen. Ook greppel 2 zou kunnen verder lopen via spoor S15.002, S19.004, S20.001 en/of 20.002. In dat geval zou greppel 2 in die richting lopen in plaats van greppel 1. Op basis van de vullingen, vormen en afmetingen van de greppelsegmenten, is de hierboven voorgelegde hypothese voorlopig echter het meest aannemelijk.

Figuur 6: Greppel 1 ter hoogte van S6.001.

Figuur 7: Greppel 1, coupe ter hoogte van S6.001.

Figuur 8: Greppel 1, coupetekening.

Figuur 9: Greppel 2 ter hoogte van S7.003.

Paalkuilen

In het meest zuidelijke deel van werkput 19 is paalkuil S19.001 aangetroffen. Deze was 90 x 60 cm groot in het vlak en had een homogene grijsbruine vulling met inclusies van mangaan en ijzer (zie Figuur 10). In coupe werd duidelijk dat de paalkuil uit drie lagen bestond, en ca. 0,5 m diep was ten opzichte van het aangelegde vlak (zie Figuur 11 en Figuur 12). In laag 2 is een schrabber uit vuursteen aangetroffen die gedateerd worden in de tweede helft van het neolithicum (zie 2.3.3 Assessment vondsten). Dit wil echter niet zeggen dat de paalkuil uit deze periode dateert. De schrabber kan namelijk residueel of secundair in de paalkuil terecht gekomen zijn. De aflijning en de vulling van de paal doet namelijk een latere datering vermoeden. De aanwezigheid van de neolithische schrabber toont wel aan dat in de omgeving menselijke aanwezigheid was tijdens de tweede helft van het neolithicum.

Iets ten noordwesten van deze paalkuil was nog een kleine paalkuil aanwezig, namelijk S19.002. Deze was 20 x 17 cm groot in het vlak en ca. 15 cm diep. Dit spoor had een gelijkaardige vulling als paalkuil S19.001, maar was een heel stuk kleiner. Het blijft voorlopig onduidelijk of dit spoor in relatie staat met paalkuil S19.001 (zie Figuur 13 en Figuur 14).

Na het aantreffen van paalkuilen S19.001 en S19.002 werd een groot kijkvenster aangelegd rondom de sporen, om na te gaan of er de reeds aangetroffen paalkuilen bij de paalzetting van een structuur of gebouw hoorden. Hierbij kwamen enkele sporen aan het licht, die echter wel een veel lichtere kleur hadden (zie Plan 10). Bij het couperen van sporen S19.008 en 19.009 bleken deze eerder van natuurlijke aard (zie Figuur 15). Sporen S19.007 en S19.011 tot 19.015 hebben een gelijkaardige kleur in het vlak. Vermoedelijk zijn deze ook eerder natuurlijk van aard. In het kijkvenster konden dus geen andere duidelijke paalkuilen gelinkt worden aan paalkuil S19.001.

De aanwezigheid van een dergelijke duidelijke paalkuil en het feit dat greppel 1 in deze zone lijkt te stoppen (zie Plan 10), doet het vermoeden echter wel groeien dat hier wel degelijk bewoning geweest is, dit mogelijk tijdens de Romeinse periode. Greppel 1 is namelijk, aan de hand van de aangetroffen vondsten, in die periode te dateren. Hierbij moet namelijk rekening gehouden worden met het feit dat, indien er bewoning aanwezig is uit de Romeinse periode, dat het bij dergelijke structuren dikwijls voorkomt dat er maar weinig sporen aanwezig zijn. Onder andere op de site Zwevegem Losschaert¹³ zijn namelijk verschillende Romeinse structuren aangetroffen, waarbij bijvoorbeeld slechts drie paalkuilen, op een relatief grote afstand van elkaar, teruggevonden werden.

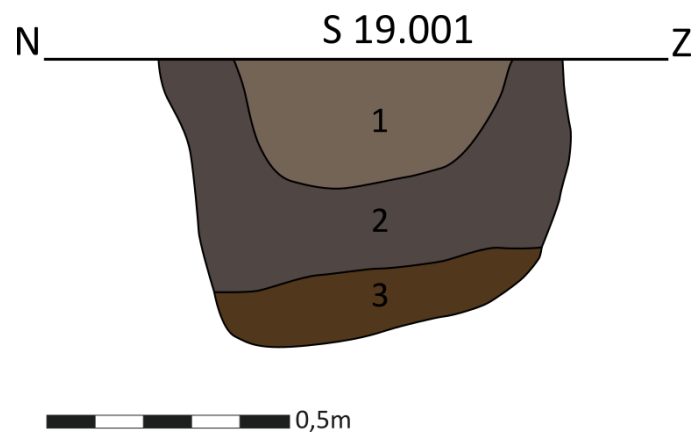
Figuur 10: Paalkuil S19.001.

Figuur 11: Paalkuil S19.001 in coupe.

¹³ HERTOOGHS & BAKX 2016.

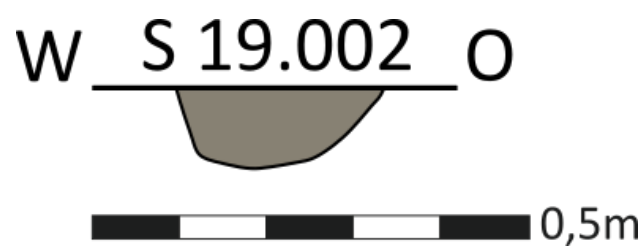

Figuur 12: S19001, coupetekening.

Figuur 13: Paalkuil S19.002 in coupe.

Figuur 14: Coupetekening S19.002.

Figuur 15: S19.008 in coupe.

Gracht, kuil of poel met cirkel in verbrande leem

Eveneens in werkput 19, een stuk ten noorden van paalkuil S19.001 en het kijkvenster, manifesteerde zich een ca. 5 m brede gracht, kuil of poel aan het oppervlak (zie Plan 11). Deze kreeg spoornummer S19.005/19.006 en had een centrale lichtgrijsbruine vulling met inclusies van mangaan en ijzer. Aan de noordkant had het spoor een lichtgrijze vulling met inclusies van mangaan en houtskool (zie Figuur 16). Gezien de grootte van het spoor, werd hier een kijkvenster aangelegd om na te gaan of het mogelijk om een waterput ging. Dit was niet het geval. Het spoor was langgerekt, waardoor het eerder geïnterpreteerd kan worden als een gracht, een brede langgerekte kuil of een poel. Het spoor lijkt op het eerste zicht niet door te lopen in andere werkputten, waardoor een interpretatie als kuil of poel aannemelijker is.

In het kijkvenster trof men in de centrale vulling van de kuil/poel verbrande leem aan, dat in een cirkelvorm opgesteld was. Dit spoor kreeg spoornummer S9.016. De verbrande leem leek in de gracht/kuil in een cirkelvorm gedeponereerd te zijn. Voor in situ verbranding in de context van bijvoorbeeld een oven, was er namelijk niet genoeg verbrande leem en/of houtskool in situ aanwezig. Een boring net naast het centrum van de cirkel toonde aan dat in het midden ook geen verbrande leem of houtskool aanwezig was, en dat de vulling binnenin de cirkel gewoon leek te bestaan uit de vulling van S19.005/19.006. Deze vulling kon in de boring waargenomen worden tot een diepte van ca. 60 cm (zie Figuur 19). Binnen de krijtlijnen van het vooronderzoek waren de mogelijkheden te beperkt om het spoor verder aan te pakken. Voorlopig blijven zowel de datering als de interpretatie van de cirkel in verbrande leem onduidelijk. Verder onderzoek kan eventueel uitwijzen hoe dit spoor gedateerd en/of geïnterpreteerd kan worden.

Figuur 16: Kijkvenster ter hoogte van gracht S19.005/19.006.

Figuur 17: Cirkel uit leem (S19.016).

Figuur 18: Cirkel uit verbrande leem (19.016), detail.

Figuur 19: Boring in cirkel S19.016.

Houtskoolmeilers

Verspreid over het zuidoostelijke deel van het plangebied, zijn vijf kuilen aangetroffen die een vulling hadden met veel verbrande leem en/of houtskool in (zie Figuur 20). Ze hadden een ronde vorm, met een doorsnede van ca. 1,2 m. Het gaat meer bepaald om de kuilen met spoornummers S1.001, S2.002/2.003/2.004, S2.005, S7.001 en S19.010. De verbrande leem wijst op verhitting ter plaatse, en het houtskool wijst op het verkolen van hout, waardoor de sporen mogelijk geïnterpreteerd kunnen worden als houtskoolmeilers. Sporen S1.001, S2.002/2.003/2.004 en S19.010 zijn gecoupeerd (zie Figuur 21 en Figuur 22). Bij het couperen bleek dat deze sporen slechts tussen 3 en 10 cm diep waren. Mogelijk gaat het om de bodem van houtskoolmeilers.

Houtskoolmeilers komen veel voor tijdens de Romeinse periode. Romeinse houtskoolmeilers waren echter eerder rechthoekig van vorm, en een stuk groter dan deze aangetroffen sporen. Vanaf de middeleeuwen komen wel soortgelijke sporen voor in kleinere afmetingen en met een rondere vorm. Zo trof men tijdens een opgraving op de site Nazareth 's Gravendreef¹⁴ twee gelijkaardige sporen aan. Deze zijn aan de hand van koolstofdatering gedateerd tussen de 7de en 10de eeuw. Ook in Nederland worden gelijkaardige sporen aangetroffen. Zo zijn voorbeelden gevonden in Well-Aijen (zie Figuur 23), die eenzelfde vulling, grootte, vorm en diepte hadden. Deze zijn eveneens geïnterpreteerd als houtskoolmeilers en werden ook gedateerd in de vroege tot volle middeleeuwen.¹⁵

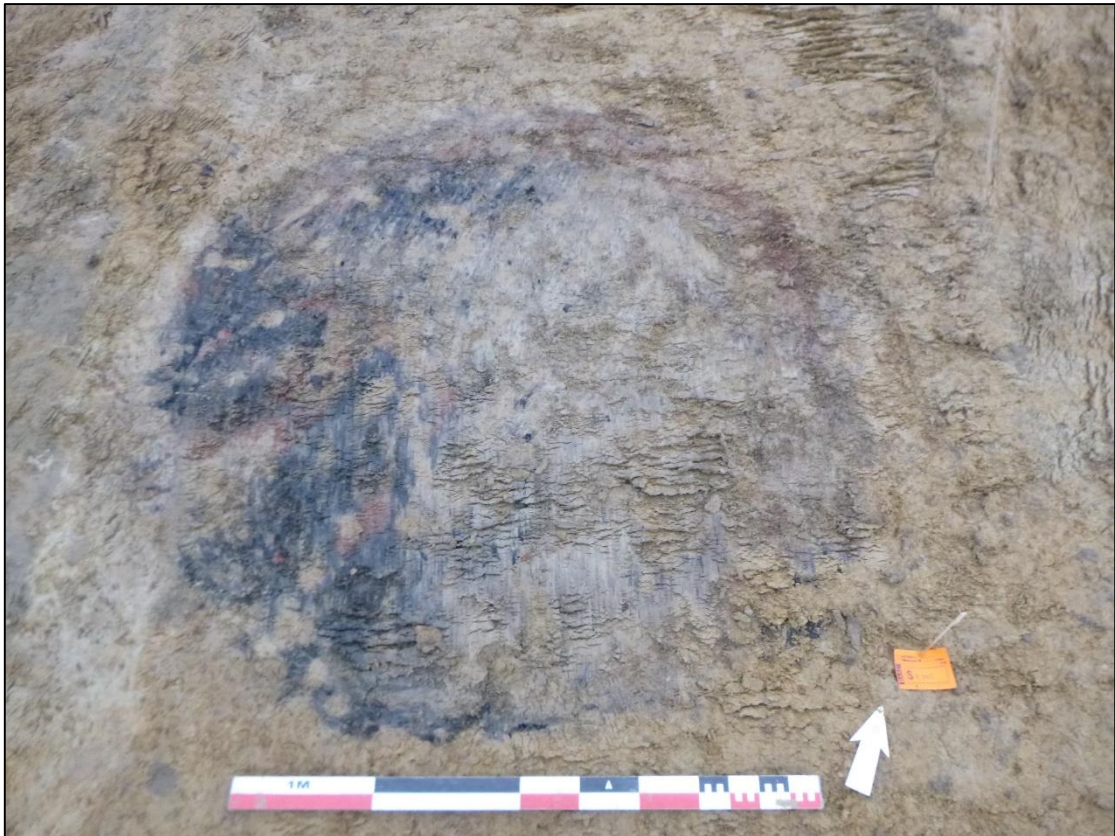
Over de ontginning van bos in de middeleeuwen is nog weinig gekend in de regio. Houtskoolmeilers veronderstellen indirect de aanwezigheid van bos, en de ontginning ervan in het kader van landbouwactiviteiten en/of bewoning. Dergelijke sporen worden veelal aangetroffen langs de rand van het oorspronkelijke bos.¹⁶ Op de Frickxkaart uit 1744 (zie Plan 12) zijn nog stukjes bos te zien in de omgeving van het plangebied, waarvan sommige nog relictten zijn van eeuwenoude bossen. Het is goed mogelijk dat in de middeleeuwen delen van of rondom het plangebied nog bebost waren, en dat de hier aangetroffen sporen dus te kaderen zijn in de ontginning van de omgeving tijdens de (vroege tot volle) middeleeuwen. Eventuele vondsten en koolstofdatering van het houtskool in deze sporen kunnen aanwijzingen geven in welke periode deze precies gedateerd kunnen worden.

¹⁴ DYSELINCK 2017; p 63.

¹⁵ BOS e.a. 2014.

¹⁶ GROENEWOUDT & SPEK 2016.

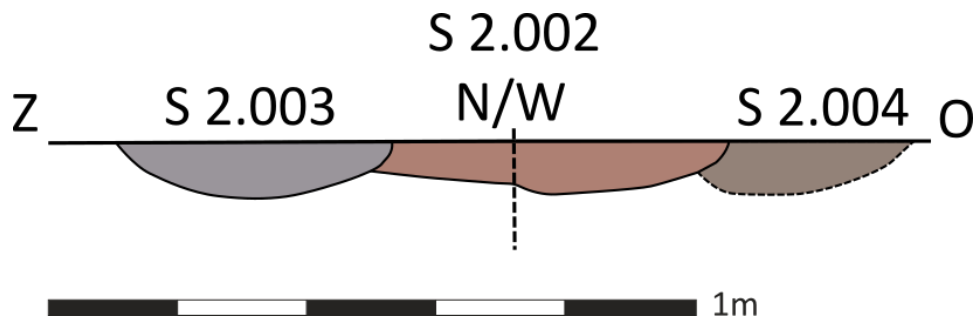

Figuur 20: Kuיל S1.001.

Figuur 21: Coupe op spoor S19.010.

Figuur 22: Coupetekening kuil S2.002/2003/2.004.

Afb. 4.24 Coupe van een meilerkuil S400.14 met zwarte houtskoolband onderin en rode verkleuring van het stoken.

Afb. 4.25 Doorsnede van een meilerkuil S212.7 met homogene, donkere houtskoolrijke vulling.

Afb. 4.26 Coupe van een dichtgegooide of opgevuld geraakte meilerkuil S210.22 met restant houtskool onderin.

Figuur 23: Sporen geïnterpreteerd als houtskoolmeilers te Well-Aijen (Nederland).¹⁷

¹⁷ BOS e.a. 2014.

Plan 12: Plangebied weergegeven op de Frickxkaart (1:10.000; analoog; 08-02-2019).¹⁸

¹⁸ GEOPUNT 2018.

Mogelijke rootkuil

Bij de aanleg van werkput 11 is een spoor aangetroffen met een lichtgrijsbruine homogene vulling die mangaan bevatte. Bij het aanleggen van een kijkvenster om dit spoor beter te kunnen bekijken, bleek het echter om een brede langgerekte kuil te gaan (zie Plan 8 en Figuur 24). In het vlak was de grens zeer scherp afgelijnd. Dit kan een indicatie zijn dat de kuil eerder een postmiddeleeuwse datering heeft.

In coupe werd duidelijk dat de kuil bestond uit verschillende lagen, waarvan de onderste spoellaagjes bevatten (zie Figuur 25 en Figuur 26). Dit wijst erop dat er water in gestaan heeft. De afmetingen en de vorm van de kuil, en de spoellaagjes in de vulling, doen vermoeden dat het mogelijk om een (vlas)rootkuil zou kunnen gaan. Dergelijke sporen komen veel voor. Er zijn echter geen vondsten aangetroffen die de kuil kunnen dateren of helpen bij de definitieve interpretatie ervan.

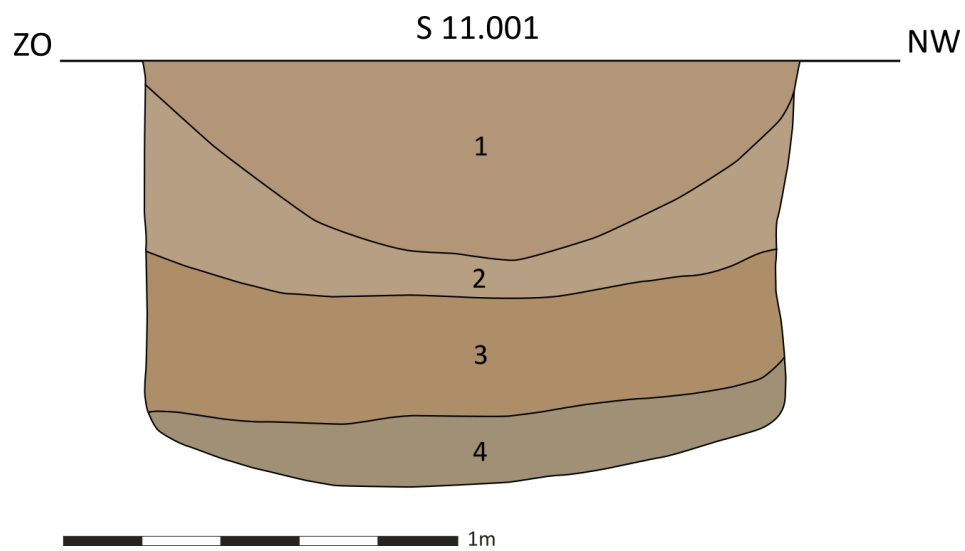

Figuur 24: Kuil S11.001.

Figuur 25: Kuil S11.001 in coupe.

Figuur 26: Coupetekening kuil S11.001.

Overige sporen

Naast de hierboven besproken sporen, waren er ook nog een aantal sporen die niet verder geïnterpreteerd konden worden. Zo gaat het bijvoorbeeld om paalkuilen die geïsoleerd gelegen zijn, en niet gelinkt konden worden aan andere sporen (zie Figuur 27), of greppels die op het eerste zicht niet verder liepen in andere werkputten en verder ook geen opvallende oriëntatie, afmetingen of vulling hadden (o.a. greppels S16.002, S16.003 en S17.002).

Natuurlijke sporen

Naast de hierboven beschreven sporen, zijn er ook een aantal sporen aangeduid die mogelijk van natuurlijke aard zijn. Deze hadden een zeer lichte vulling of waren moeilijk te herkennen in het vlak. Daarnaast was het vlak op sommige plaatsen moeilijk leesbaar als gevolg van interne verbruining van de bodem. Zowel spoor S22.001, als een zone in het noorden van werkput 9, zijn vermoedelijk natuurlijke vlekken die zich vormden als gevolg van die interne verbruining (zie Plan 8 en Figuur 30).

Recente verstoringen

Daarnaast zijn over het terrein verschillende recente verstoringen aangetroffen, hoofdzakelijk in de vorm van drainagebuizen (zie Figuur 31) en een aantal kleine recente kuilen. Daarnaast was ter hoogte van het kijkvenster rond paalkuil S19.001 in werkput 19 een bredere verstoring aanwezig (zie Plan 10). Het betrof een langgerekte kuil met baksteen en klei in. Het is onduidelijk hoe deze recente verstoring ontstaan is. De recente sporen zijn in het veld als verstoring geregistreerd en niet verder onderzocht.

Figuur 27: Paalkuil S2.001 kon niet aan andere sporen gelinkt worden.

Figuur 28: Spoor S17.001 is mogelijk van natuurlijke aard.

Figuur 29: Greppel S8.001 is mogelijk van natuurlijke aard.

Figuur 30: Ter hoogte van S22.002 kleurt de bodem iets donkerder, vermoedelijk als gevolg van interne verbruining.

Figuur 31: Drainagebuis ter hoogte van werkput 19.

2.3.3 Assessment vondsten

Assessment van vondsten/monsters

1. Kader

Spoornummers: 6.001 en 7.002

Materiaalcategorie: (Romeins) aardewerk

Contextbeschrijving: Afkomstig uit greppel 1.

Spoornummers: Stort, 16.002

Materiaalcategorie: Metaal

Contextbeschrijving: Afkomstig uit het stort en een greppel.

Spoornummers: 19.001

Materiaalcategorie: Silex

Contextbeschrijving: Afkomstig uit laag 2 van de paalkuil.

Spoornummers: 19.016

Materiaalcategorie: verbrande leem

Contextbeschrijving: Afkomstig uit gracht S19.005/19.006.

Terreinmethodiek:

De hier aangehaalde vondsten zijn verzameld bij de aanleg van het vlak (n=3), in coupes (n=2) en op het stort (n=1). Alle vondsten zijn verzameld met de hand.

De verschillende materiaalcategorieën zijn bekeken door een specialist ter zake.

Vondstcategorie	Specialist
vuursteen	Y. Perdaen
metaal	R. Bakx
Romeins aardewerk	N. Janssens

Tabel 4: Geraadpleegde specialisten.

2. Methode en technieken van assessment

Het vondstmateriaal was eerder beperkt en werden niet onderworpen aan een uitgebreide assessment. Het aardewerk, metaal, natuursteen en verbrande leem worden hier beknopt beschreven. De materiaalspecialisten ter zake (binnen BAAC; zie Tabel 4) werden enkel kort geraadpleegd.

3. Inventaris

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is (Romeins) aardewerk, metaal, vuursteen en verbrande leem verzameld (zie Plan 13). Voor de volledige inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel in bijlage 4.6, waarin alle data per vondstnummer is verzameld.

(Romeins) aardewerk (Niels Janssens)

In totaal zijn drie scherven aangetroffen. Het gaat enerzijds om één grijze gedraaide scherf (vnr. 3) die bij het couperen aangetroffen werd in laag 3 van greppelsegment S6.001 (greppel 1). Deze scherf kon niet verder gedetermineerd worden. De datering is bijgevolg ook onduidelijk. Anderzijds zijn nog twee scherven (vnr. 2) aangetroffen bij het opschaven in greppelsegment S7.002 (eveneens greppel 1). Deze konden duidelijk als Romeins geïdentificeerd worden. Het gaat eveneens om grijs gedraaid aardewerk, meer bepaald om geverfde waar uit Keulen. Het zijn specifiek scherven van een type beker dat gedateerd kan worden tussen de tweede en het begin van de derde eeuw na Christus.

Metaal (Ron Bakx)

Er zijn tijdens het onderzoek drie metaalvondsten aangetroffen. Eén daarvan is op het stort bij werkput 16 aangetroffen. Het gaat om een koperen munt, waarschijnlijk uit de nieuwe tijd. Deze is echter zodanig gecorrodeerd dat verdere determinatie niet mogelijk was. Verder zijn in greppel S16.002 nog twee metaalvondsten gevonden. Ook deze waren te sterk gecorrodeerd voor verdere determinatie. Waarschijnlijk gaat het om nagels. Datering was hier niet mogelijk.

Vuursteen (Yves Perdaen)

Bij het couperen van paalspoor S19.001 is een vuursteenartefact verzameld (vnr. 4). Het betreft een geretoucheerde afslagschrabber (>38x43x16 mm), vervaardigd in een grijze vuursteen. De kleur en textuur van de gebruikte vuursteen varieert sterk. Vermoedelijk betreft het een matig korrelige donkergrijze vuursteen waarin grote onregelmatige, lichtgrijze, grofkorrelige zones voorkomen. Het schrabhoofd bevindt zich distaal en bezit een licht onregelmatige, halfcirkelvormige aflijning. Het is opgebouwd uit een reeks directe schuine tot steile retouches, die hier en daar zijn hernomen. De hiel is afgebroken, de reden hiervoor is onduidelijk. Dorsaal, over iets minder dan de helft van het oppervlak, is een gerolde krijtcortex aanwezig. Het artefact is niet éénduidig te dateren, maar op basis van de relatieve grootte en morfologie betreft het vermoedelijk een schrabber uit de tweede helft van het neolithicum. De eerder donkere vulling van paalspoor S19.001 doet echter vermoeden dat het spoor eerder in een latere periode te dateren is. Schrabbers worden namelijk ook sporadisch in sporen uit de Romeinse periode en zelfs de middeleeuwen aangetroffen.

Verbrande leem

In gracht S19.005/19.006 was verbrande leem aanwezig, die gepositioneerd was in een cirkelvorm. Deze kreeg spoornummer S19.016. De verbrande leem had een rode en zwarte kleur, en was zeer broos. Aangezien geen verbranding direct naast de verbrande leem te zien was in de bodem, lijkt het alsof de leem elders verbrand is en op één of andere manier later in de gracht gedeponneerd is.

4. Conservatie en behandeling

Het aangetroffen metaal is dermate gecorrodeerd dat geen relevante informatie uit gehaald kon worden. Verdere conservatie en behandeling is bijgevolg niet opportuun.

5. Potentieel op kenniswinst

Romeins aardewerk

De aanwezigheid van het Romeins aardewerk in greppel S7002 zorgt ervoor dat mogelijk een aantal aangetroffen sporen in deze periode gedateerd kan worden. Aangezien deze greppel net voor paalkuil S19.001 mogelijk stopt, is het mogelijk dat deze paalkuil ook in de Romeinse periode te dateren is. Bij verder onderzoek komt meer dan waarschijnlijk een groter aantal scherven naar boven, gezien tijdens een proefsleuvenonderzoek slechts een klein percentage van het terrein onderzocht kan worden. Deze kunnen zorgen voor een verdere verfijning van de datering van de verschillende sporen. Deze dateringen kunnen met elkaar vergeleken worden, waarna eventueel een fasering van de site kan worden opgesteld.

Aan de hand van deze fasering zouden de sporen en mogelijke aanwezige structuren een plaats kunnen krijgen in het gehele Romeinse landschap dat het plangebied omringt. In de omgeving bevinden zich namelijk onder andere de site Zwevegem Losschaert,¹⁹ waar men verschillende structuren, greppels en brandrestengraven aantrof, hoofdzakelijk uit de 1ste tot 3de eeuw (midden-Romeinse periode). Anderzijds vond men op ca. 1 km ten noordenwesten van het plangebied, aan de Bekaertstraat²⁰, als toevalsvondst, vier brandrestengraven uit de vroeg-Romeinse periode.

Metaal, vuursteen en verbrande leem

Het kennispotentieel van de metalen vondsten was eerder laag. De koperen munt uit de nieuwe tijd die op het stort aangetroffen werd was slecht bewaard. Bijgevolg kon deze niet verder gedetermineerd worden. Bovendien bestaat de kans dat deze in het stort belandde bij het aanvoeren van grond, of bij bemesting. De munt kan ons dus niet echt informatie verschaffen over het verleden van het onderzoeksterrein. Het metaal dat in greppel S6002 aangetroffen werd, was ook slechts matig goed bewaard. Mogelijk gaat het om één of meer spijkers. Spijkers konden voor uiteenlopende doeleinden gebruikt worden, en ook residueel in een spoor terecht komen. De mogelijke spijkers hebben door de matige bewaring en lage informatiewaarde een matig kennispotentieel.

De vuursteenvondst uit paalkuil S19001, kan eventueel meer informatie opleveren over de materiële cultuur van de bewoners op en nabij de site. Daarnaast toont deze aan dat er tijdens de tweede helft van het neolithicum menselijke aanwezigheid was in de omgeving.

Het kennispotentieel van de verbrande leem is laag. Er is een lage kans dat de verbrande leem bij verder onderzoek meer informatie kan verschaffen in verband met de mogelijke interpretatie van het spoor en kan ook niet helpen bij een mogelijke datering of beantwoording van andere onderzoeksvragen.

2.3.4 Assessment stalen

Er werden geen stalen genomen voor verdere analyse ten behoeve van absolute dateringen (14C, OSL), micromorfologisch onderzoek, textuuranalyse of palynologisch onderzoek. Het aanwenden van deze technieken valt niet binnen de doelstelling van een proefsleuvenonderzoek.

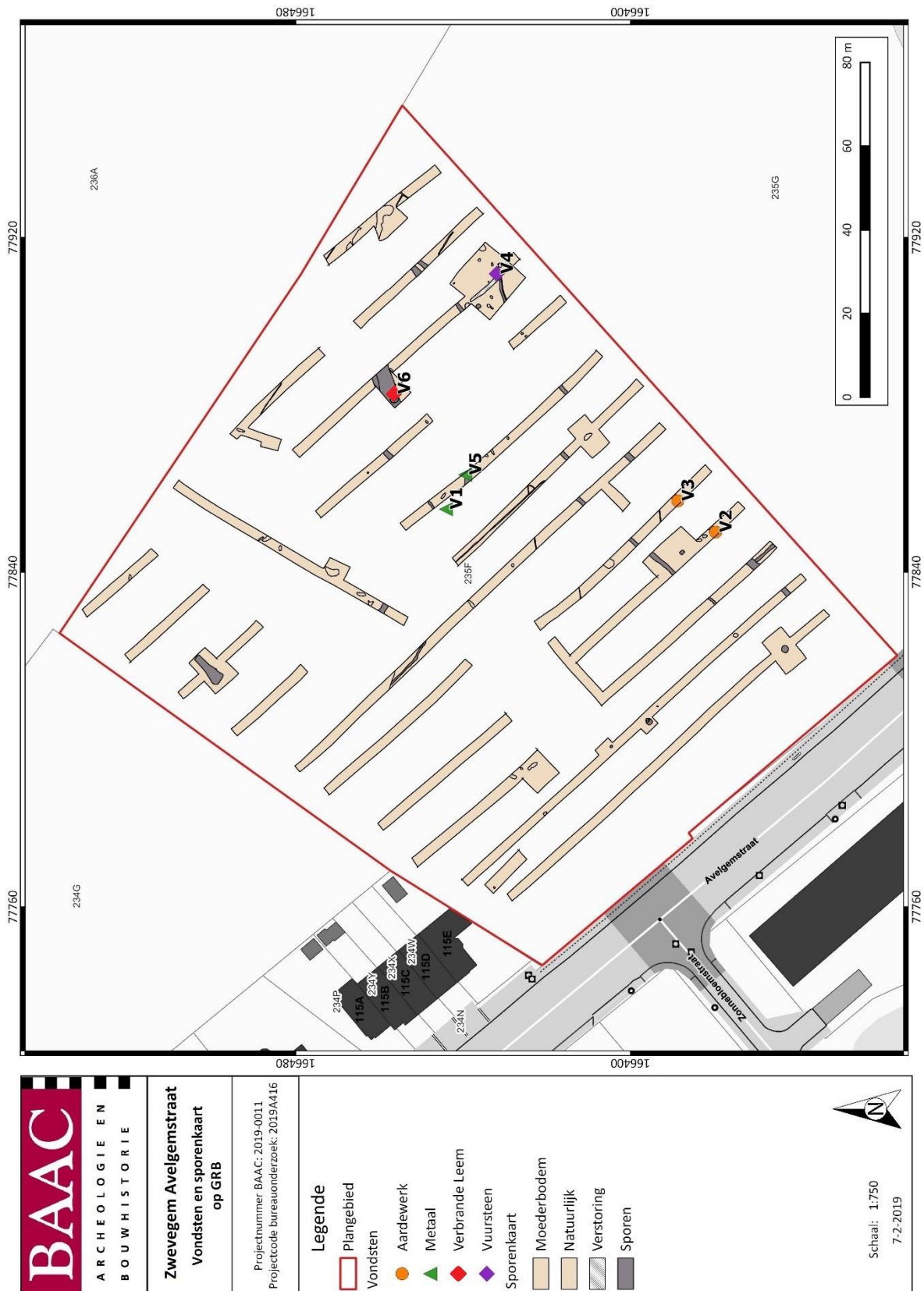
2.3.5 Conservatieassessment

Niet van toepassing.

¹⁹ HERTOOGHS & BAKX 2016.

²⁰ CAI 2018; ID 70904.

Plan 13: Vondstenkaart op de GRB (1:1; digitaal; 07-02-2019).²¹

²¹ AGIV 2018a.

2.4 Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek

2.4.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Op het terrein zijn een aantal sporen aangetroffen uit verschillende periodes. Het betreft een vuursteenvondst, een aantal sporen die vermoedelijk in de vroege tot midden-Romeinse periode en in de vroege tot volle middeleeuwen gedateerd kunnen worden, en een aantal recente verstoringen. Daarnaast is nog een spoor voorlopig niet te dateren.

De vuursteenvondst uit de tweede helft van het neolithicum, aangetroffen in de oostelijke hoek van het terrein, betreft meer bepaald een schrabber. Deze toont menselijke aanwezigheid aan in die periode, maar was echter wel aanwezig in de hierboven aangehaalde duidelijke paalkuil. Vermoedelijk kan de schrabber dus eerder geïnterpreteerd worden als een residuele of secundaire vondst in een jongere, vermoedelijk Romeinse paalkuil.

De meeste overige sporen kunnen vermoedelijk gedateerd worden in de (vroege tot midden) Romeinse periode en bevinden zich eveneens in de oostelijke hoek, en met uitbreiding op de zuidoostelijke helft van het terrein. Het gaat hoofdzakelijk over greppels 1 en 2 en de hierboven genoemde paalkuil. Vermoedelijk zijn nog meer bewoningssporen aanwezig in de oostelijke zone van het plangebied.

De mogelijke houtskoolmeilers kunnen vermoedelijk gedateerd worden in de vroege tot volle middeleeuwen. Deze waren verspreid aanwezig in de zuidoostelijke helft van het plangebied. Gelijkaardige sporen zijn gekend uit andere sites in Vlaanderen en Nederland. Dergelijke structuren kunnen geassocieerd worden met de ontginning van nabijgelegen bossen. Op de Frickxkaart zijn nog stukken bos te zien in de nabije omgeving van het plangebied. Vermoedelijk was er tijdens de vroege middeleeuwen nog meer bos aanwezig, eventueel op en rondom het plangebied en kunnen de houtskoolmeilers geïnterpreteerd worden in het kader van de ontginning van die stukken bos tijdens de vroege en/of volle middeleeuwen.

De recente verstoringen omvatten de drainagebuizen en een aantal kuilen, en kwamen over het tehele terrein voor. Deze hadden een zeer scherpe aflijning en een donkere, duidelijk sterk vermengde vulling, en kunnen gezien worden als verstoringen uit de laatste eeuw(en).

Kuil S11.001 bevond zich in het noordwesten van het terrein. Ondanks dat kuil S11.001 niet gedateerd kon worden, kan op basis van de scherpe aflijning in het vlak, toch een postmiddeleeuwse datering vermoed worden. Rootkuilen werden daarnaast nog gebruikt tot in de nieuwe tijd. Bij het couperen kwamen echter geen vondsten aan het licht die deze datering konden bevestigen of ontkrachten.

In werkput 19, eveneens in de oostelijke hoek van het terrein, is daarnaast ook een gracht of een brede langgerekte kuil aangetroffen, waarin verbrande leem in een cirkelvorm aanwezig was. Datering en interpretatie van dit spoor blijven voorlopig onduidelijk, aangezien er geen vondsten aangetroffen zijn. De cirkel is echter wel een opmerkelijk en uniek spoor dat zeker verder onderzocht moet worden.

De sporen waren voornamelijk aanwezig op de (zuid)oostelijke helft van het terrein. Daar was het landschap lager gelegen, namelijk op een hoogte tussen 26 en 23,5 m +TAW (zie Plan 7). Een mogelijke verklaring hiervoor is het feit dat het terrein op het hoogste deel (tussen ca. 27,2 en 26,5 m +TAW) afgetopt lijkt. Mogelijk zijn hierbij verschillende sporen verdwenen en konden enkel dieper bewaarde sporen hier aangetroffen worden, zoals kuil S11.001.

2.4.2 De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader

Op de CAI-kaart zijn in de nabije omgeving van het plangebied meldingen van sites uit verschillende periodes, gaande van de steentijd tot en met de nieuwste tijd. Onder de meldingen zijn er veel aanwijzingen voor nederzettingssites. Vermoedelijk was de regio in het verleden aantrekkelijk voor bewoning, door de aanwezigheid van vruchtbare bodems en belangrijke wegen en waterlopen.²²

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek aan de Avelgemstraat sluiten aan bij deze van het archeologisch onderzoek in de omgeving. Er is minstens één - en misschien meer - Romeinse greppel aanwezig. Daarnaast is minstens één mooie paalkuil aangetroffen, vermoedelijk uit dezelfde periode. Aangezien het lijkt dat greppel 1 stopt ter hoogte van deze paalkuil, zijn er vermoedelijk nog meer nederzettingssporen aanwezig in deze zone. In de regio zijn eveneens sporen van Romeinse nederzettingen teruggevonden. Dit onder andere op de site Zwevegem Losschaert. Beide sites liggen op een gelijkaardige hoogte in het landschap, beide op een iets hoger gelegen zone in de uitlopers van de Leievallei.²³ De mogelijke houtskoolmeilers uit de vroege/volle middeleeuwen zijn wel iets zeldzamer voor de regio. Daarnaast is de aangetroffen cirkel verbrande leem zeer uniek. Deze vondsten kunnen dus zeker bijdragen tot archeologische kenniswinst met betrekking tot het plangebied en de nabije omgeving.

2.4.3 Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek

In het kader van de archeologienota²⁴ is een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. In de resultaten van dit onderzoek werd, door de aanwezigheid van een AC-profiel, de mogelijkheid aangehaald dat het terrein eventueel afgetopt is. De profielen die tijdens het proefsleuvenonderzoek door bodemkundige Mike Creutz naderbij bekeken zijn, wezen daarnaast uit dat plaatselijk ook een B-horizont aanwezig was met interne verbruining van de moederbodem.

De interne verbruining van de moederbodem is bij de aanleg van het vlak tijdens het proefsleuvenonderzoek herkend. In sommige zones was het vlak moeilijk te lezen. In twee werkputten waren er twee grote zones waar de interne verbruining de moederbodem plaatselijk duidelijk verkleurd had.

Als we daarnaast de sporenkaart bekijken, valt op dat in de zuidwestelijke zone, waar vooral een AC-profiel aanwezig was met een dunne bouwvoor, praktisch geen sporen aangetroffen zijn. In de zuidoostelijke helft van het plangebied, waar dikwijls wel een B-horizont aanwezig was met een dikkere bouwvoor, zijn wel een aantal sporen aangesneden. Dit suggereert eveneens dat het hoger gelegen deel waarschijnlijk afgetopt is, waardoor hier minder sporen bewaard zijn.

²² DE WITTE & KREKELBERGH 2017a.

²³ HERTOOGHS & BAKX 2016.

²⁴ DE WITTE & KREKELBERGH 2017a.

2.4.4 Waardering archeologische vindplaatsen

Het onderzochte terrein valt uiteen in twee zones, namelijk de hoger gelegen, westelijke zone en het lager gelegen, zuidoostelijke deel van het terrein (zie Plan 7).

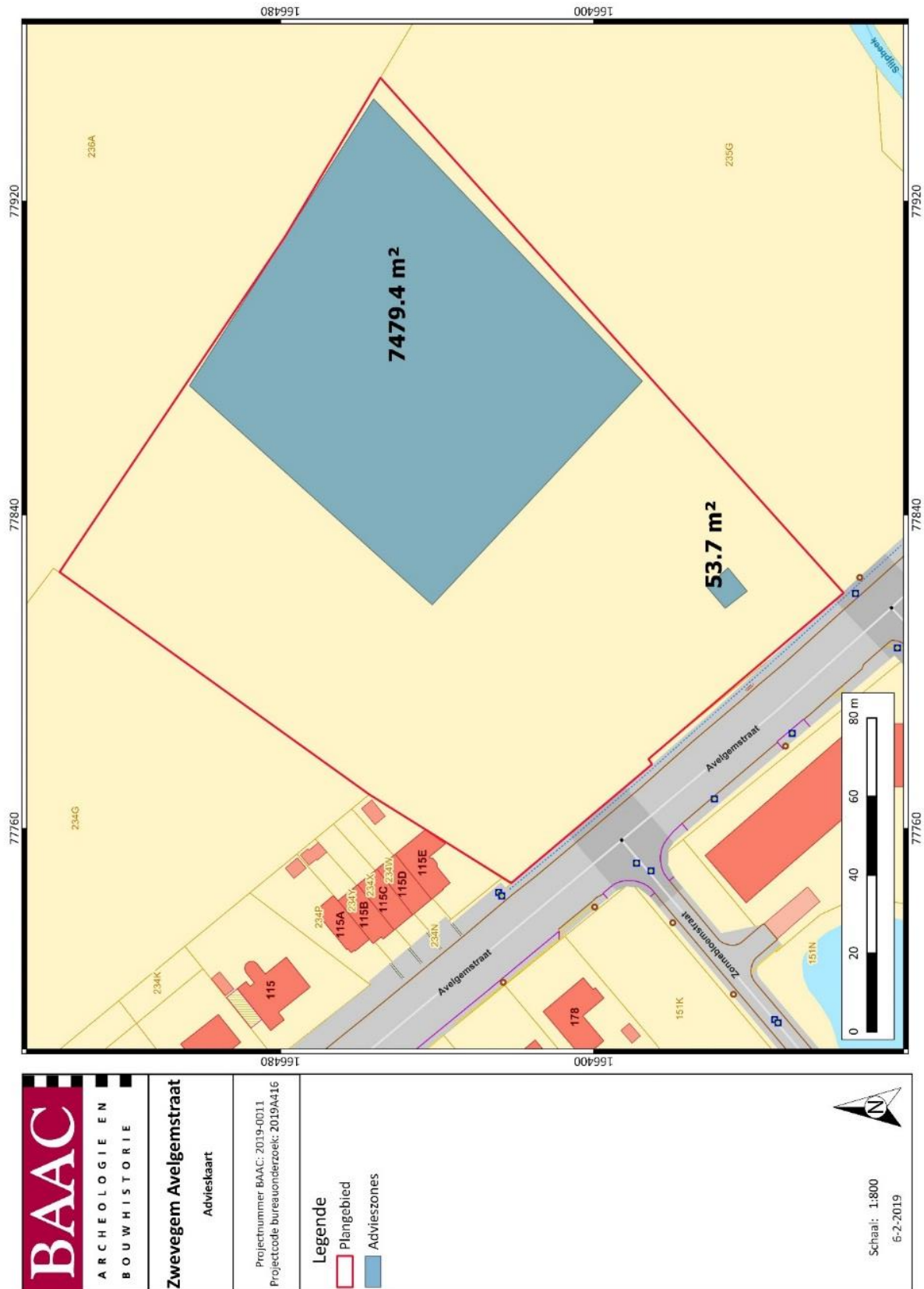
In het zuidoostelijke deel zijn hoofdzakelijk sporen aangetroffen uit de vroege tot midden-Romeinse periode en de vroege tot volle middeleeuwen. De Romeinse nederzettingssporen hebben een zwaartepunt in de oostelijke hoek van het terrein. De Romeinse greppels lopen op het zuidoostelijke deel van het terrein. De vroeg- tot volmiddeleeuwse houtskoolmeilers komen verspreid voor over de zuidoostelijke helft van het terrein. De noordelijke helft van het zuidoostelijk deel van het terrein is archeologisch zeer waardevol voor de kennis van de Romeinse bewoning en de middeleeuwse bosontginningsbeweging in de middeleeuwen.

In de hoger gelegen, westelijke deel van het plangebied is een zeer lage verwachting ten aanzien van bewaarde archeologische waarden. Ondanks dat greppel 2 deze zone lijkt af te bakenen, zijn hier praktisch geen relevante sporen aangetroffen. Een dergelijke greppel kan ook een graasweide afbakenen, wat de afwezigheid van sporen kan verklaren. Het terrein is daar echter ook hoger gelegen en lijkt grotendeels afgetopt. Eventueel aanwezige sporen zijn hierbij vermoedelijk verdwenen. Het enige relevante spoor in deze zone is kuil S11.001. Er zijn bij het couperen echter geen vondsten aangetroffen. Verder onderzoek van dit spoor zal bijgevolg vermoedelijk geen nieuwe informatie opleveren.

In de westelijke zone van het plangebied is er dus een zeer lage archeologische waarde ten aanzien van relevante bewaarde archeologica. Het terrein is daar namelijk hoger gelegen en lijkt grotendeels afgetopt, waardoor de meeste sporen daar verdwenen zijn. In de noordelijke helft van het zuidoostelijke deel van het terrein daarentegen is tijdens het proefsleuvenonderzoek archeologisch erfgoed vastgesteld, en worden ook nog meer sporen verwacht. Het gaat onder meer over Romeinse nederzettingssporen en mogelijke erfgreppels. Daarnaast manifesteren zich middeleeuwse houtskoolmeilers meer verspreid over het zuidoostelijk deel van het plangebied. Gezien de beperkte kennis over dergelijke sporen in de omgeving, zijn deze van hoge archeologische waarde.

Bijgevolg zijn twee advieszones afgebakend (zie Plan 14), namelijk een zone van ca. 7.479 m² en een zone van ca. 54 m². De sporen bevinden zich net onder de bouwvoor, of onder de (plaatselijk aanwezige) B-horizont, een 30 tot 80-tal cm onder het huidige maaiveld. In de meest noordelijke zone worden de meeste sporen verwacht, waardoor onderzocht kan worden of er meer nederzettingssporen aanwezig zijn, en hoe die zich verhouden met de aanwezige greppels. Ook kan achterhaald worden of er nog meer ontginningsssporen aanwezig zijn in de vorm van houtskoolmeilers. Daarnaast zal daar kunnen bekeken worden hoe de aangesneden greppels lopen, en hoe ze het landschap dus indelen. De zuidelijke advieszone situeert zich rond houtskoolmeiler S1.001. Bij verder onderzoek van dit spoor kan het preciezer gedateerd worden, en de vooropgestelde datering van deze sporen bevestigd of ontkracht worden. Een volledige advisering van het zuidoostelijke deel van het plangebied zou te extensief zijn, en niet te verantwoorden zijn qua kosten-baten. Met de twee geselecteerde advieszones kunnen de twee mooiste houtskoolmeilers (S1.001 en S19.008) onderzocht worden, en achterhaald worden of er nog meer dergelijke sporen aanwezig zijn.

Plan 14: Advieskaart (1:10.000; digitaal; 06-02-2019).²⁵

²⁵ AGIV 2018b.

2.4.5 Onderzoeksvragen: Antwoorden

- *Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?*

Ap-horizont: Ploeglaag. Matig humeus en zwak kalkhoudend zandleem met enkele wortelresten.

BC-horizont: Overgangshorizont die kenmerken van zowel de B- als de C-horizont vertoont en die een inspoeling van lutum en sesquioxiden aangeeft. Bestaande uit matig fijn bruin zandleem.

C(g)-horizont: De moederbodem. Lithologisch heterogeen en varieerde tussen lichte zandleem, zandleem, en leem, met mogelijks enkele grindstukken aan de onderzijde van het profiel. Gele kleuren duidt oxidatie aan, grijze kleuren reductie.

- *Zijn er tekenen van erosie? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Wat is de impact hiervan op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

Ja, het reliëf liep zichtbaar af in zuidoostelijke richting met een hoogteverschil van ongeveer drie meter. Bodemvorming lijkt volledig afwezig of slechts in enkele gevallen in beperkte mate aanwezig. Vermoedelijk is de top van de oorspronkelijke bodem opgenomen geweest in de ploeglaag. Hierdoor kunnen potentieel oppervlakkige sporen verdwenen zijn.

- *Waardoor kan het eventueel ontbreken van een horizont verklaard worden?*

De afwezigheid van horizonten die bodemvorming aanduiden is te verklaren doordat deze vermoedelijk zijn opgenomen geweest in de ploeglaag.

- *Welke bodemhorizonten worden in de profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?*

Zie hierboven.

- *Vertegenwoordigen deze horizonten eventueel relevante archeologische niveaus?*

Ja, de moederbodem is niet verstoord. Er kunnen hierin dus grondsporen aanwezig zijn.

- *Kan er een hypothese vooropgesteld worden omtrent de datering van deze pakketten?*

Niet van toepassing.

- *Welke bodemtypes zijn binnen de grenzen van het plangebied aanwezig en wat is hun laterale variabiliteit?*

Het plangebied wordt voornamelijk gekenmerkt door een matig natte zandleembodem zonder profiel (Ldp). Op sommige locaties, verspreid over het plangebied, komt er een matig natte zandleembodem met een verbrokkelde textuur B-horizont (Ldc) voor, wanneer een zwak gevormde BC-horizont werd waargenomen.

- *Hoe verloopt de evolutie van de bodemprofielen overheen de toposequentie van zuid naar noord?*

Er is geen evolutie waarneembaar, alle bodemprofielen in het plangebied waren sterk gelijkaardig.

Sporenbestand

- *Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?*

Er zijn verschillende sporen aanwezig. Het gaat meer bepaald om greppels en een paalkuil, vermoedelijk uit de vroege- tot midden-Romeinse tijd en mogelijke houtskoolmeilers uit de vroege tot volle middeleeuwen.

- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*

De bewaringstoestand is matig tot goed.

- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*

De paalkuil maakt vermoedelijk deel uit van een structuur. Voorlopig zijn de tegenhangers echter nog niet teruggevonden. De greppels kunnen ook een onderling verband hebben, of een verband hebben met de paalkuil, maar dit heeft men na het proefsleuvenonderzoek nog niet kunnen uitwijzen.

- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

Vermoedelijk de vroege- tot midden-Romeinse periode en de vroege tot volle middeleeuwen.

- *Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?*

Landschappelijk gezien was de onderzoekslocatie vermoedelijk een interessante plek om zich te vestigen. Meer bepaald op een hoger gelegen gedeelte in het landschap, op vruchtbare bodems en in de nabijheid van belangrijke land- en waterwegen.

De bodemopbouw wijst erop dat de bodem op het hoogst gelegen gedeelte in het plangebied mogelijk afgetopt is. Bovendien treedt plaatselijk interne verbruining van de moederbodem op.

Zowel de landschappelijke context als het bodemverhaal vertalen zich in het aanwezig sporenbestand. Over het algemeen zijn op het terrein toch een aantal interessante sporen en vondsten aangetroffen die wijzen op bewoning ter hoogte van het plangebied tijdens de Romeinse periode. Daarnaast zijn er op het hoogst gelegen gedeelte geen sporen aangetroffen, afgezien van één zeer diepe kuil. Op het lager gelegen gedeelte zijn veel meer sporen aangetroffen. Dit kan verklaard worden aan de hand van de mogelijke aftopping van het hoger gelegen gedeelte. Daarnaast is ook de interne verbruining hier en daar op te merken in het vlak, waardoor sporen moeilijk leesbaar worden.

- *Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?*

De sporen die waarschijnlijk tot de Romeinse periode behoren omvatten vermoedelijk nederzettingssporen en greppels voor perceelsindeling of afwatering. Deze kunnen voorlopig niet in ruimte afgebakend worden. Verder onderzoek zal dit moeten uitwijzen. De mogelijk

houtschoolmeilers kunnen vermoedelijk in de vroege tot volle middeleeuwen gedateerd worden. Deze hebben voorlopig eveneens geen duidelijke ruimtelijke afbakening.

- *Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?*

Matig tot goed.

- *Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?*

De Romeinse nederzettingssporen en greppels kunnen ons meer leren over de occupatiegeschiedenis van het terrein in de Romeinse periode. Deze kan eventueel vergeleken worden met Romeinse nederzettingen in de nabije omgeving, zoals bijvoorbeeld op de site Zwevegem Losschaert.

De houtschoolmeilers uit de vroege tot volle middeleeuwen kunnen ons meer leren over de ontginningsgeschiedenis en eventueel over het bosbestand van de regio in die periode.

Impact geplande bodemingrepen

- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*

Aangezien het om een geplande verkaveling gaat, wordt uitgegaan van een totaalverstoring. Aan de aanleg van de verkaveling zijn namelijk grondwerken verbonden, zoals de aanleg van de wegenis en bijbehorende nutsleidingen en het optrekken van verschillende woningen en bijbehorende funderingen. Bijgevolg worden alle aanwezige archeologische waarden in het terrein bedreigd.

- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?*

Behoud in situ is voor dit project niet mogelijk. De aangetroffen waardevolle vindplaats is te groot om de ontwikkelingsplannen aan te passen en de vindplaats in situ te bewaren.

Motivatatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:*
- *Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?*

Het geadviseerde vervolgonderzoek situeert zich in het oosten van het plangebied (zie Plan 14). De twee geselecteerde zones zijn ca. 7.479 en 53 m² groot. De noordelijke advieszone leunt tegen de oostelijke hoek van het plangebied aan. De zone beslaat de zone met de mogelijke Romeinse bewoningssporen en de zone waarin achterhaald kan worden welke richting de (Romeinse) greppels uit gaan. De zuidelijke zone omvat houtschoolmeiler S1.001. Het archeologisch vlak bevindt zich tussen 30 à 80 cm onder het huidige maaiveld.

- *Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?*

Gezien de aanwezige B-horizont is het van belang het vlak laagsgewijs aan te leggen. Het is mogelijk dat ter hoogte van sporenclusters of complexe greppel- en/of grachtstructuren een tweede vlak aangelegd dient te worden ter verduidelijking.

- *Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?*

Zie programma van maatregelen.

- *Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?*

Zie programma van maatregelen.

- *Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?*

Zie programma van maatregelen.

2.5 Besluit

2.5.1 Potentieel op kennisvermeerdering

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek aan de Avelgemstraat te Zwevegem wezen uit dat op het (zuid)oostelijk deel van het plangebied archeologische waarden aanwezig waren. De meeste aangetroffen sporen konden verdeeld worden in twee categorieën (zie Plan 15).

Enerzijds werden verschillende greppels aangesneden die doorheen verschillende werkputten gevolgd konden worden. Twee van deze greppels hadden deels een gelijkaardige oriëntatie, waardoor vermoed wordt dat ze in dezelfde periode gedateerd kunnen worden. In één van deze greppels is Romeins aardewerk aangetroffen uit de vroege- tot midden-Romeinse periode. Deze greppel lijkt te stoppen voor een paalkuil, waardoor vermoed wordt dat deze paalkuil ook uit dezelfde periode dateert. In deze zone worden meer nederzettingssporen verwacht uit de Romeinse periode. Het potentieel op kennisvermeerdering van deze archeologische vindplaats wordt hoog geacht.

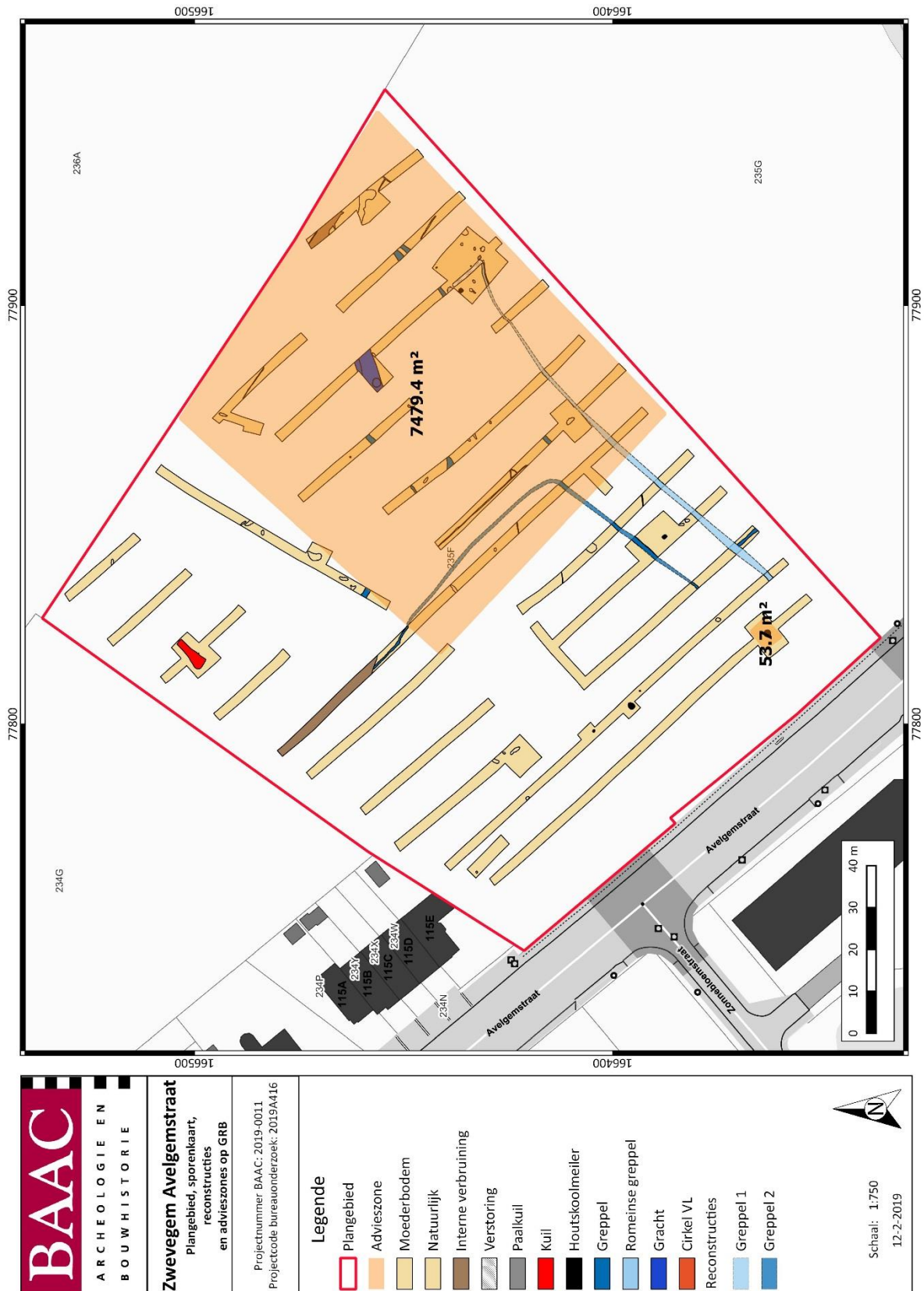
Anderzijds zijn er vijf mogelijke houtskoolmeilers aangetroffen, die op basis van de afmetingen, vorm, diepte en vulling voorlopig als dusdanig geïnterpreteerd worden. Dergelijke houtskoolmeilers kunnen gedateerd worden in de vroege tot volle middeleeuwen en moeten gezien worden in de context van bosontginning in die periode. Ook van deze sporen wordt het potentieel op kennisvermeerdering hoog geacht, aangezien over de middeleeuwse bosontginning in de omgeving nog maar weinig gekend is.

Daarnaast is nog een kuil/poel aangetroffen, met een cirkel in verbrande leem in de vulling. Deze kon niet verder gedateerd en geïnterpreteerd worden. Deze cirkel in verbrande leem is echter wel een unieke vondst in de omgeving. Bijgevolg is het potentieel op kennisvermeerdering voor dit laatste spoor eveneens zeer hoog.

Aangezien de opdrachtgever hier een verkaveling plant, wordt uitgegaan van een totaalverstoring. Bijgevolg worden de aanwezige archeologische waarden op het terrein bedreigd.

2.5.2 Volledigheid vooronderzoek

Er is voldoende informatie verzameld om een inschatting te kunnen maken van de archeologische waarde en het kennispotentieel van het plangebied. In de noordelijke helft van het zuidoostelijke deel van het terrein kon een archeologische vindplaats met een hoge kenniswaarde afgebakend worden. Daarnaast waren er, verspreid over het zuidoostelijke deel van het plangebied, een aantal interessante middeleeuwse houtskoolmeilers aanwezig. Gezien de aard van de geplande ingreep en de omvang van de vindplaats, is het niet mogelijk om behoud in situ te overwegen. Het is dan ook aanbevolen om deze vindplaats te onderzoeken aan de hand van een vlakdekkende opgraving. De twee geselecteerde zones zijn respectievelijk ca. 7.479 en 53 m² groot (zie Plan 15).

²⁶ AGIV 2018b.

3 Samenvatting

De voorliggende nota is een verslag van resultaten van het archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op het projectgebied aan de Avelgemstraat te Zwevegem. Dit onderzoek kwam er naar aanleiding van de resultaten van een archeologienota (ID 5923) in het kader van de geplande verkaveling op het plangebied. Binnen het programma van maatregelen bij deze archeologienota, die een bureauonderzoek en een landschappelijk booronderzoek omvatte, werd voor het volledige terrein een prospectie met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Voor de inplanting van de proefsleuven werd rekening gehouden met het ontwikkelingsplan van de verkaveling.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek wezen uit dat enkel op het zuidoostelijk deel van het plangebied archeologische waarden aanwezig waren. De meeste aangetroffen sporen konden verdeeld worden in twee categorieën. Enerzijds werden verschillende greppels en minstens één paalkuil aangesneden uit de vroege- tot midden-Romeinse periode. Anderzijds zijn mogelijke houtskoolmeilers aangetroffen uit de vroege tot volle middeleeuwen.

Daarnaast is nog een mogelijke (vlas)rootkuil aangesneden. Deze kon niet gedateerd worden. Ook een gracht, met een cirkel in verbrande leem in de vulling, kon niet verder gedateerd en geïnterpreteerd worden. Deze cirkel in verbrande leem is echter wel een unieke vondst in de omgeving.

Aangezien voldoende informatie verzameld werd over het archeologisch erfgoed op het terrein, kunnen voorschriften opgesteld worden voor het vervolgtraject. Op een zone van ca. 7.479 m² en een zone van ca. 53 m² wordt een vlakdekkende opgraving geadviseerd. Voor de algemene en specifieke voorschriften wordt verwezen naar het programma van maatregelen.

4 Bijlagen

4.1 Dagrapporten

4.2 Sporenlijst

4.3 Vondstenlijst

4.4 Fotolijst

4.5 Tekeningenlijst

4.6 Assessmenttabel

5 Lijsten

5.1 Figurenlijst

Figuur 1: Plangebied met gekende verstoringen op de orthofoto (1:1; digitaal; 04-02-2019).....	4
Figuur 2: Foto's van het terrein tijdens het onderzoek.....	9
Figuur 3: foto's methodiek.....	11
Figuur 4: Referentieprofiel 1.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).	14
Figuur 5: Referentieprofiel 5.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).	15
Figuur 6: Greppel 1 ter hoogte van S6.001.	24
Figuur 7: Greppel 1, coupe ter hoogte van S6.001.	25
Figuur 8: Greppel 1, coupetekening.....	25
Figuur 9: Greppel 2 ter hoogte van S7.003.	26
Figuur 10: Paalkuil S19.001.	27
Figuur 11: Paalkuil S19.001 in coupe.	27
Figuur 12: S19001, coupetekening.....	28
Figuur 13: Paalkuil S19.002 in coupe.	28
Figuur 14: Coupetekening S19.002.	28
Figuur 15: S19.008 in coupe.....	29
Figuur 16: Kijkvenster ter hoogte van gracht S19.005/19.006.	30
Figuur 17: Cirkel uit leem (S19.016).	30
Figuur 18: Cirkel uit verbrande leem (19.016), detail.	31
Figuur 19: Boring in cirkel S19.016.....	31
Figuur 20: Kuil S1.001.....	33
Figuur 21: Coupe op spoor S19.010.	33
Figuur 22: Coupetekening kuil S2.002/2003/2.004.	34
Figuur 23: Sporen geïnterpreteerd als houtskoolmeilers te Well-Aijen (Nederland).	34
Figuur 24: Kuil S11.001.....	36
Figuur 25: Kuil S11.001 in coupe.....	37
Figuur 26: Coupetekening kuil S11.001.....	37
Figuur 27: Paalkuil S2.001 kon niet aan ande)re sporen gelinkt worden.....	38
Figuur 28: Spoor S17.001 is mogelijk van natuurlijke aard.	39
Figuur 29: Greppel S8.001 is mogelijk van natuurlijke aard.....	39
Figuur 30: Ter hoogte van S22.002 kleurt de bodem iets donkerder, vermoedelijk als gevolg van interne verbruining.	40
Figuur 31: Drainagebuis ter hoogte van werkput 19.	40

5.2 Tabellenlijst

Tabel 1: Werkput 1 Profiel 1.	14
Tabel 2: Werkput 5 Profiel 1.	15
Tabel 3: Overzichtstabel van aard aangetroffen sporen en totaal uitgedeelde spoornummers.	23
Tabel 4: Geraadpleegde specialisten.	41

5.3 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (1:10.000; digitaal, 04-02-2019).....	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (1:1; digitaal; 04-02-2019).....	3
Plan 3: voorstel inplanting proefsleuven zoals in PvM ANota ID5923 (1:1; digitaal; 06-02-2019).	8
Plan 4: Aangelegde proefsleuven en kijkvensters op GRB (1:1; digitaal; 04-02-2019).	12
Plan 5: Overzichtsplaan van alle profielputten en de variatie in aardkundige opbouw (1:1; digitaal; 07-02-2019).	13
Plan 6: Maaiveldhoogtes (1:1; digitaal; 13-02-2019).	17
Plan 7: Vlakhoogtes (1:1; digitaal; 13-02-2019).	18

Plan 8: Allesporenkaart op GRB-kaart (1:1; digitaal; 12-02-2019).	19
Plan 9: Allesporenkaart op GRB-kaart, met aanduiding van greppels 1 & 2 (1:10.000; digitaal; 12-02-2019).	20
Plan 10: Uitsnede allesporenkaart op GRB-kaart, ter hoogte van het kijkvenster rond paalkuil S19.001. (1:10.000; digitaal; 12-02-2019).....	21
Plan 11: Uitsnede allesporenkaart op GRB-kaart, ter hoogte van gracht S19.005/19.006 (1:1; digitaal; 12-02- 2019).	22
Plan 12: Plangebied weergegeven op de Frickxkaart (1:10.000; analoog; 08-02-2019).	35
Plan 13: Vondstenkaart op de GRB (1:1; digitaal; 07-02-2019).	44
Plan 14: Advieskaart (1:10.000; digitaal; 06-02-2019).	48
Plan 15: Synthesekaart met de resultaten van het proefsleuvenonderzoek, de reconstructie van greppel 1 en 2 en de advieszones (1:10000; digitaal; 12-02-2019).	54

6 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.
- AGIV, 2018a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2018b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2018c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2013, Vlaanderen.
- AGIV, 2018d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2018e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïk, middenschallig, zomeropnamen, kleur, 2008-2011, Vlaanderen.
- AGIV, 2018f. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- BOS, J.A.A. e.a., 2014. Tienduizend jaar landschaps- en bewoningsgeschiedenis in het Maasdal tussen Well en Aijen. *ADC Archeoprojecten*.
- CAI, 2018. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- DYSELINCK, T., 2017. *Archeologische opgraving Nazareth, 's Gravendreef, BAAC Vlaanderen rapport 404*, Mariakerke-Gent.
- GEOPUNT, 2018. GEOPUNT VLAANDEREN: Frickx (1744). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GROENEWOUDT, B.J. & SPEK, T., 2016. Woodland dynamics as a result of settlement recolonisation on Pleistocene sandy soils in the Netherlands (20 BC - AD 1400). *Rural Landscapes: Society, environment, history*, 3(1), pp.1–17.
- HERTOGHS, S. & BAKX, R., 2016. *Evaluatierapport Zwevegem-Losschaert zone 3 Opgraving*, Gent.
- DE WITTE, A. & KREKELBERGH, N., 2017a. *Archeologienota Zwevegem, Avelgemstraat: Verslag van Resultaten, BAAC Vlaanderen Rapport 714*, Mariakerke-Gent.
- DE WITTE, A. & KREKELBERGH, N., 2017b. *Archeologienota Zwevegem Avelgemstraat: Programma van maatregelen*, Mariakerke-Gent.
- DE WITTE, A. & KREKELBERGH, N., 2017c. *Archeologienota Zwevegem Avelgemstraat: Verslag van resultaten. BAAC Vlaanderen rapport, 714*.